

KREDITË DHE SIGURIMET

Doracaku 4

Materiali në këtë punim është i mbrojtur me të drejta autoriale. Kopjimi dhe/ose bartja e pjesëve të kësaj vepre ose veprës së tërë pa leje mund të jetë shkelje e ligjit në fuqi. KNF inkurajon shpërndarjen e punës së saj dhe zakonisht jep leje për riprodhimin e pjesëve të veprës menjëherë, dhe kur riprodhimi është për qëllime arsimore dhe jo komerciale, pa pagesë, me atributet dhe njoftimet që mund t'i kërkojmë me arsye. KNF nuk garanton saktësinë, besueshmërinë ose plotësinë e përmbajtjes së përfshirë në këtë punim, ose për konkluzionet apo gjykimet e përshkruara këtu dhe nuk pranon përgjegjësi ose detyrim për ndonjë lëshim ose gabim (duke përfshirë, pa kufizim, gabimet tipografike dhe gabimet teknike) në cilëndo përmbajtje ose për t'u bazuar në to. Kufijtë, ngjyrat, emërtimet dhe informacione të tjera të paraqitura në hartë në këtë punim nuk nënkuptojnë ndonjë gjykim nga ana e Bankës Botërore lidhur me statusin ligjor të ndonjë territori ose miratimin apo pranimin e kufijve të tillë. Gjetjet, interpretimet dhe përfundimet e shprehura në këtë vëllim nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e Drejtorëve Ekzekutivë të Bankës Botërore apo të qeverive që ata i përfaqësojnë.

Përmbajtja e këtij punimi është vetëm për qëllim të përgjithshëm informativ dhe nuk ka për qëllim të përbëjë këshilla juridike, të letrave me vlerë ose të investimeve, mendim në lidhje me përshtatshmërinë e ndonjë investimi ose kërkesë të ndonjë lloji. KNF ose bashkëpunëtorët e saj mund të kenë investim në disa prej kompanive dhe palëve (përfshirë ato të përmendura këtu), të ofrojnë këshilla ose shërbime të tjera për to ose të kenë një interes financiar në to.

Të gjitha pyetjet e tjera mbi të drejtat dhe licencat, duke përfshirë të drejtat subsidiare, duhet të drejtohen në Departamentin e Marrëdhënieve të Korporatave të KFN, 2121 Pennsylvania Avenue, N.W., Washington, D.C. 20433.

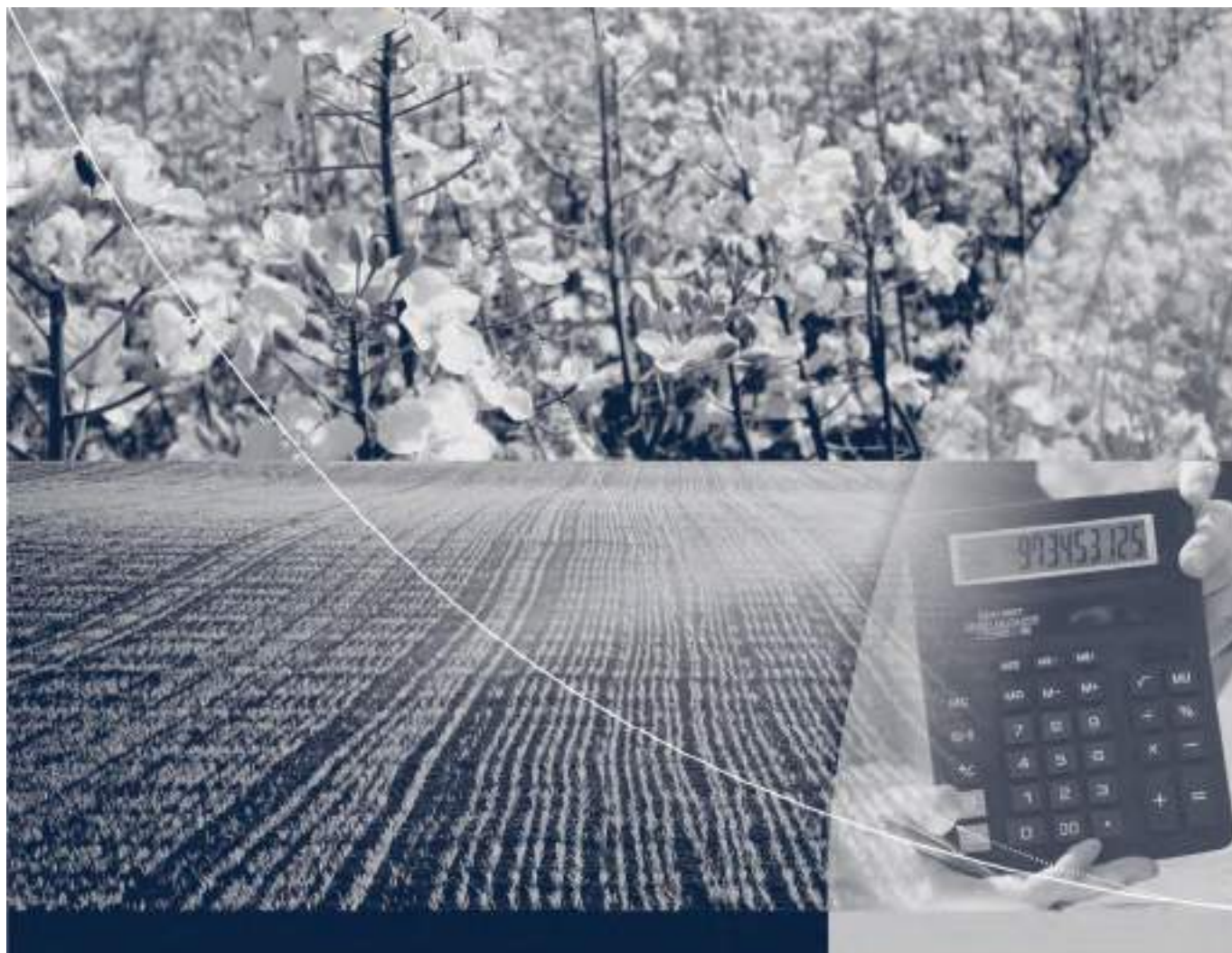
Korporata Financiare Ndërkombëtare është një organizatë ndërkombëtare e themeluar me Marrëveshje ndërmjet vendeve anëtare të saj dhe është anëtare e Grupit të Bankës Botërore. Të gjithë emrat, logot dhe markat tregtare janë pronë e KFN-së dhe ju nuk mund të përdorni asnjë material të tillë për çfarëdo qëllimi, pa pëlqimin me shkrim të KFN-së. Përveç kësaj, "Korporata Financiare Ndërkombëtare" dhe "KFN" janë marka tregtare të regjistruara të KFN-së dhe mbrohen me ligjin ndërkombëtar.

© Korporata Financiare Ndërkombëtare 2014. Të gjitha të drejtat të rezervuara.

2121 Pennsylvania Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20433
www.ifc.org

Watts dhe Associates, Inc. ("Watts") dhe Instituti Ndërkombëtar për Menaxhimin e Rrezikut të Bujqësisë ("INMRRB") janë bashkë-autorë dhe së bashku kanë interesin e plotë pronësor në përmbajtjen që e kanë krijuar në materialin që e përmban ky dokument ose prezantim. Interesi i pronësisë e përfshin të gjithë përmbajtjen, e cila përfshin, por nuk kufizohet në teknologjinë, teorinë, konceptet, idetë, strukturën organizative ose çdo përmbajtje tjetër në çfarëdo forme që mund të paraqitet nga dokumentet me shkrim ose prezantimin në të cilin gjendet materiali pronësor. Materiali pronësor i përfshirë në këtë dokument ose prezantim i nënshtrohet marrëveshjeve të konfidencialitetit që ndalojnë botimin, ekspozimin ose shpalosjen e përmbajtjes së pronarit, tërësisht ose pjesërisht, në çdo formë ose media, për çdo person ose subjekt që nuk është i autorizuar nga Watts ose IARM për të parë, shqyrtuar ose për t'u angazhuar në ndonjë diskutim në lidhje me të. Ky material mbrohet me ligjet e SHBA-ve dhe ato ndërkombëtare, nuk mund të kopjohet as tërësisht as pjesërisht dhe në asnjë mënyrë nuk duhet të përcillet nga cilido person i autorizuar të ndonjë palë e tretë që nuk është autorizuar më parë për ta marrë përmbajtjen e këtij materiali. Informacioni në këtë publikim paraqitet në mirëbesim për qëllime të përgjithshme informacioni, dhe as Watts as INMRRB nuk duhet të mbahen përgjegjës për ndonjë nga informacionet e paraqitura këtu. Ky material nuk pretendon të shërbejë si prezantim i plotë i çështjeve të diskutuara këtu dhe nuk duhet të përdoret si bazë për marrjen e vendimeve komerciale.

© 2014 Watts dhe Associates, Inc. dhe Instituti Ndërkombëtar për Menaxhimin e Rrezikut të Bujqësisë. Të gjitha të drejtat e rezervuara."

KREDITË DHE SIGURIMET

NË PARTNERITET ME DONATORËT

GRUPI I BANKËS
BOTËRORE

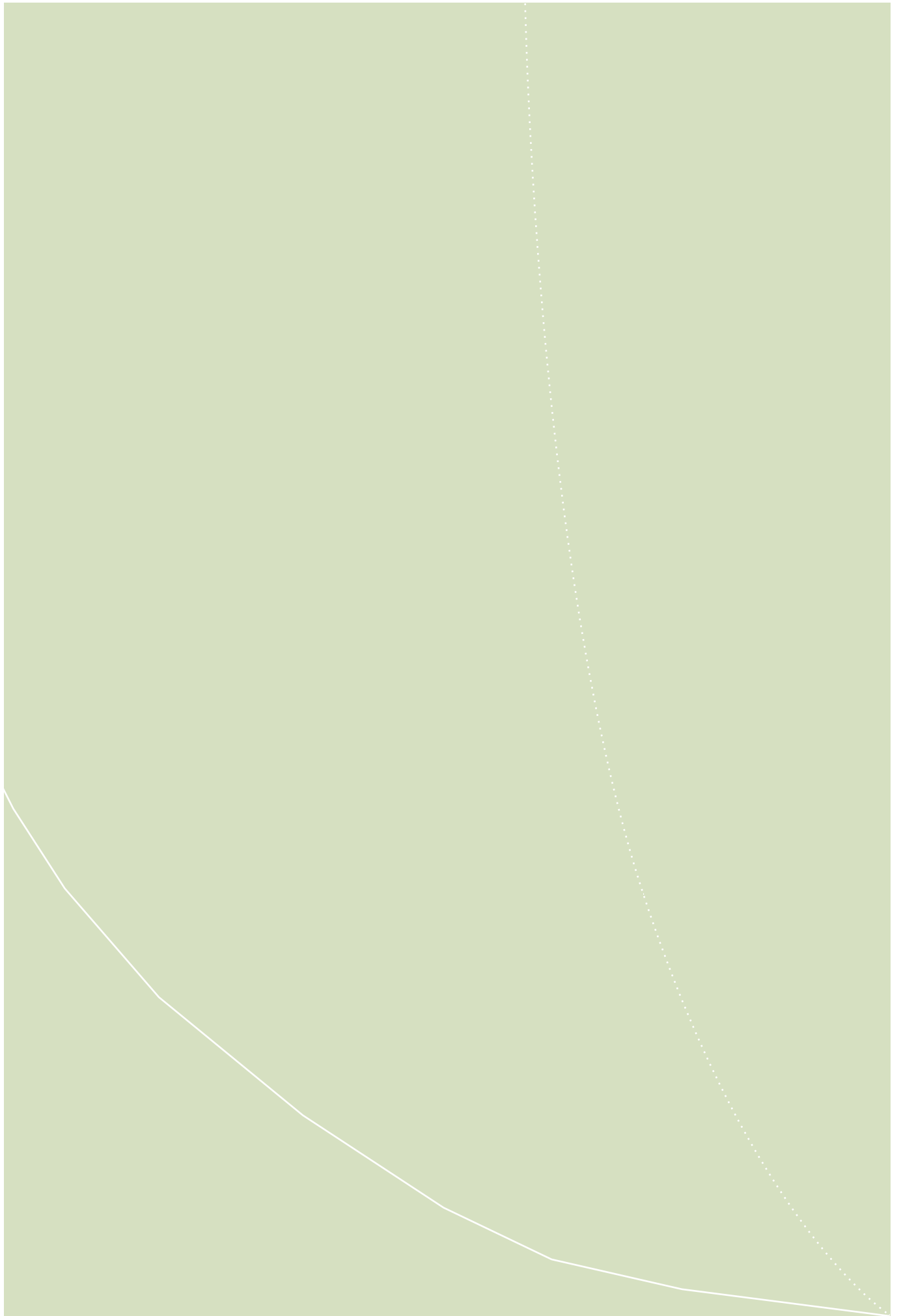

Tabela e përmbajtjes

1.0. Hyrje.....	6
1.1. Normat e interesit dhe rreziku	7
1.2. Sigurimet.....	7
1.2.1. Sigurimi i rendimentit	7
1.2.2. Sigurimi i çmimeve	8
1.2.3. Sigurimi i të ardhurave	8
1.2.4. Sigurimi i të ardhurave ose mospagesës së kredisë	9
1.3. Instrumentet e tjera të menaxhimit të rrezikut.....	9
1.3.1. Kontratat paraprake.....	9
1.3.2. Tregjet e kontratave të ardhme	10
1.3.3. Organizimet e qirasë së ndarjes së kulturave bujqësore	10
1.3.4. Makineria, bagëtitë, dhe qiratë e tokës	10
1.3.5. Diversifikimi	10
1.3.6. Strukturat e biznesit.....	10
2.0. Roli i sigurimeve bujqësore.....	11
2.1. Qasja në kredi.....	11
2.2. Ulja e rrezikut.....	11
2.3. Shmangia e bankrotimit.....	11
2.4. Pajtueshmëria tregtare dhe shqyrtime të tjera të qeverisë	12
2.5. Strukturat sociale.....	12
3.0. Rolet e huadhënësve, siguruesve dhe furnizuesve të faktorëve të prodhimit.....	13
3.1. Marrëdhëniet evoluese	13
3.2. Konfliktet potenciale të interesit	13
4.0. Marrëdhënia e kredive bujqësore me sigurimet bujqësore	14
4.1. Çështjet e huadhëniesve bujqësore	14
4.1.1. Rëndësia e madhësisë së kredisë	14
4.1.2. Roli i sigurimeve bujqësore	15
4.1.3. Kufizimet në kredidhënien bujqësore	16
4.2. Përvetësimi i teknologjisë	16
4.3. Krahasimet e portfolios.....	16
4.3.1. Aspekti kreditor	17
4.3.2. Aspekti i sigurimeve.....	17
4.3.3. Krahasimi i aspekteve kreditore dhe të sigurimeve	17
4.4. Shembuj të kredive dhe sigurimeve	18
4.4.1. Metoda e kredive pa sigurim.....	18
4.4.2. Metoda kreditore me sigurim të rendimentit	19
4.4.3. Metoda kreditore me sigurim të çmimit.....	20
4.4.4. Metoda kreditore me sigurim të të ardhurave.....	21
4.4.5. Metoda kreditore me sigurim të mospagesës së kredisë(CDI).....	22
4.4.6. Përmbledhje e shembujve të kredive dhe sigurimeve.....	23
4.5. Aplikimet e kredive dhe sigurimeve bujqësore	24
4.5.1. MicroEnsure Ruanda	24
4.5.2. SFSA/UAP Kenia.....	24
5.0. Kërkesat për një program të sigurimeve të realizueshme.....	25
5.1. Kërkesat sociale, kulturore, institucionale dhe të qeverisë	25
5.2. Edukimi dhe marketingu.....	25
5.3. Erozioni i pjesëmarrjes	26
6.0. Kufizimet e kredive bujqësore dhe sigurimeve bujqësore	27
6.1. Burimet e aktiviteteve mashtruese	27
6.2. Zbulimi i mashtrimit	27
7.0. Përmbledhje	29

Parafjala dhe falënderimet

KFN i ka përgatitur pesë doracakë për zhvillimin e tregjeve të sigurimeve bujqësore ku sektori publik dhe privat punojnë së bashku në partneritet (PPP). Doracakët janë të dizajnuar për ta zhvilluar kapacitetin e qeverisë dhe lojtarëve të tregut për të dizajnuar në mënyrë efektive produktet e sigurimeve bujqësore, si kompensimin tradicional ashtu edhe indeksin, për t'i paraqitur ato në treg dhe për zhvillimin e shitjeve. Doracakët janë dizajnuar të jenë koncizë por në të njëjtën kohë të mjaftueshëm për të krijuar bazat teknike dhe administrative për një sistem modern të agro-sigurimeve dhe për të mundësuar që programet në fazat e hershme të zhvillimit ta planifikojnë siç duhet sistemin e kërkuar. Në fund, doracakët janë dizajnuar për t'i trajnuar praktikuesit, për të ndërtuar kapacitetet lokale me aftësitë që kërkojnë për ta filluar programin dhe për t'i mundësuar programit të rritet me kalimin e kohës.

Autori kryesor i doracakëve është Profesor Myles Watts, Profesor i Universitetit, Ekspert Kryesor i Sigurimeve në Watts & Associates, Anëtar i Bordit në Korporatën Federale të Hipotekave Bujqësore dhe Bujk i Gjeneratës së 5-të në Montana. Watts dhe Associates kanë dizajnuar dhe futur në përdorim produkte të shumta të agro-sigurimeve në Amerikën e Veriut, shpesh këshillohen për ri-siguruesit më të mëdhenj dhe përkrahin programet e sigurimeve në mbarë botën. Ata kanë themeluar kompaninë e tyre të sigurimeve të indeksit, eWeatherRisk. Doracakët përfshijnë mësimet praktike të mësuara gjatë 40 viteve të fundit.

Zhvillimi i doracakëve ka qenë një aktivitet i përbashkët i projektit të Agro-Sigurimeve në Ukrainë (2007-2015), Ekipit Global të Agro-Financave të KFN-së dhe Fondit Global të Sigurimeve të Indeksit (FGSI) (2009 deri më sot). Dr. Gary Reusche ka udhëhequr projektin e Ukrainës, ka shërbyer si specialist teknik në ekipin global të agro-financave dhe si anëtar i komitetit teknik të FGSI-së dhe ekipit kryesor të menaxhmentit. Zhvillimi i agro-sigurimeve është i lidhur ngushtë me financat bujqësore dhe zinxhirët e vlerës dhe ato zhvillohen së bashku në mënyrë efektive.

Doracakët vijnë si rezultat i punëtorive të trajnimit të mbajtura nga projekti i agro-sigurimeve në Ukrainë dhe në nivel global nga ekspertët teknikë të FGSI-së. I gjithë ekipi i agro-sigurimeve në Ukrainë ka dhënë kontribute praktike në doracakë, me një falënderim të veçantë për Victoria Yakubovich për mbledhjen, organizimin dhe përgatitjen e drafteve fillestare dhe për Andrey Zaripov, anëtar i ekipit të FGSI-së për ndihmën në zhvillimin e modeleve të risigurimit dhe të rrjedhës së parave. Ekipi i projektit ka përfshirë ekspertë nga programi bujqësor provincial në Alberta (Kanada), në veçanti Richard McConnell, i cili kontribuoi me përvojën dhe ekspertizën e tij në aktivitetet e trajnimit.

Shqyrtimi nga kolegët dhe përkthimet në gjuhën spanjolle të doracakut vijnë nga konsulentët e BNRZH-së në Amerikën Qendrore dhe Jugore, veçanërisht Pablo R. Valdivia Zelaya dhe Roberto Dario Bacchini.

Ekipi i është mirënjohës Profesorit Gary Brester për kontributin e tij praktik dhe redaktimin e doracakëve dhe Olesya Zhuchenkos për koordinimin e botimit të doracakëve, për punën me dizajnerët për ta planifikuar paraqitjen dhe shtypjen.

Më në fund, përkrahja për doracakët është siguruar nga qeveria kanadeze dhe nga Fondi Global për Sigurimet e Indeksit (FGSI), kryesuar nga Gilles Jacques Galludec (Menaxher i Programit) dhe financiar nga Bashkimi Evropian, Japonia dhe Holanda.

Shkurtesat

KFN - Korporata Financiare Ndërkombëtare

INMRRB – Instituti ndërkombëtar për menaxhimin e rrezikut në bujqësi

DÇJTZH – Çështjet e jashtme, tregtia dhe zhvillimi, Kanadë

CDI – Sigurimi nga mospagesa e kredisë

GATT – Marrëveshja e përgjithshme për tarifatat dhe tregtinë

GIIF – Sigurimi i indeksit global

IBRD – Banka ndërkombëtare për rindërtim dhe zhvillim

LGD – Humbja në rast mospagese

MFI – Institucion mikrofinanciar

NPL – Kreditë joperformuese

ROE – Kthimi në ekuitet

SFSA – Fondacioni Syngenta për bujqësi të qëndrueshme

UAP – Fenomene të paidentifikuara të aero-hapësirës

OBT – Organizata Botërore e Tregtisë

1.0. Hyrje

Prodhimi bujqësor në thelb i nënshtrohet një shumëllojshmërie rreziqesh, sepse vendimet e menaxhmentit ose gjendjet natyrore shpesh prodhojnë rezultate të ardhshme (të favorshme apo të pafavorshme) që nuk mund të parashikohen me siguri. Ndryshueshmëria e këtyre rezultateve paraqet rrezik. Rreziku shpesh matet si probabiliteti i rezultateve të ndryshme.

Prodhuesit bujqësorë përballen me një sërë rreziqesh përfshirë rrezikun e rendimentit, të çmimit të prodhimit dhe të çmimit të faktorëve të prodhimit. Disa nga këto rreziqe menaxhohen përmes prodhimit dhe vendimmarrjes financiare, ndërsa të tjerat thjesht pranohen si shpenzime biznesi. Disa rreziqe mund të menaxhohen përmes një sërë produktesh kontraktuale dhe të lidhura me sigurimet.

Rreziqet e prodhimit bujqësor në fund të fundit ndikojnë në suksesin financiar dhe qëndrueshmërinë e fermave bujqësore dhe të blegtorisë. Prodhimi bujqësor shpesh lidhet me rrezikun e lartë të kredisë afatshkurtër për shkak të kombinimit të kostove të larta fikse, ndryshueshmërisë së motit dhe sëmundjeve, dhe variacioneve në pranimit e parave. Në një vit mesatar, të hyrat vjetore neto të fermës mund të jenë të mjaftueshme për prodhuesit bujqësorë për të kryer pagesat e principalit dhe të interesit për borxhin dhe për të realizuar fitimet, por ndryshueshmëria e të ardhurave përgjatë vitit mund të shkaktojë që bizneset e fermave të dështojnë për shkak të paaftësisë periodike për të kryer detyrimet e borxhit. Nëse një prodhues bujqësor sigurohet vetë ose përdor mekanizma zyrtare për transferimin e rrezikut te të tjerët, rreziku është një kosto që duhet të menaxhohet në mënyrë efektive.

Menaxhimi i rrezikut është veçanërisht me rëndësi për prodhuesit bujqësorë në ekonomitë në zhvillim. Për shembull, trazirat sociale në shumë vende në zhvillim shpesh shoqërohen me prodhim bujqësor të ulët dhe të ardhura të ulëta - sidomos për fermerët që varen nga puna e tyre për ekzistencë. Përveç kësaj, shumë shtete në zhvillim varen nga ekonomitë e shëndosha të fermave për të krijuar aktivitet ekonomik përmes eksporteve bujqësore. Për më tepër, shumë çështje sociale përkeqësohen nga emigrimi rural në rajonet urbane. Ky migrim rritet në vitet kur fermat kanë prodhim të ulët dhe kur dështojnë bizneset e fermave. Në fund, shumë zona rurale do të përfitonin nga përvetësimi i teknologjive moderne, por shpesh nevojiten kohë dhe burime financiare për të mësuar dhe marrë në përdorim teknologjitë e reja. Nivelet e ndryshueshme të të ardhurave zvogëlojnë përdorimin e teknologjive të reja që është me rrezik, edhe nëse këto teknologji do të përmirësonin mirëqenien afatgjatë të prodhuesve dhe shoqërisë.

Situata e përsosur e menaxhimit të rrezikut ndodh kur një palë paguan një vlerë me arsyeshmëri aktuale për një tjetër që i kompenson në mënyrë të përsosur efektet e ngjarjeve të padëshirueshme. Kjo do të thotë se nëse kostot e transaksionit të instrumenteve të menaxhimit të rrezikut (p.sh., primeve të sigurimit, primeve të rrezikut të normës së interesit) janë zero, atëherë përfitimet nga instrumenti të shkaktuara nga ndodhitë e padëshirueshme do t'i kompensonin në mënyrë të përsosur kostot e instrumentit. Në planin afatgjatë, kostot e transaksionit - si nënshkrimi i marrëveshjes, monitorimi, kolateralizimi, kontraktimi, konfiskimi, korigjimi i humbjeve, kostot e aktiviteteve të biznesit financiar etj. - përfaqësojnë kostot e rrezikut kur ato janë të përfshira në primet e sigurimit ose normat e interesit. Në praktikë, menaxhimi i përsosur i rrezikut është i paarrtshëm për shkak të kostove të transaksionit, papërsosmërive të tregut, pasigurisë rreth ndodhive me rrezik, rrezikut moral, përzgjedhjes së pafavorshme, mashtrimit dhe aspekteve pragmatike të përshkrimit në kontratë të të

gjitha rezultateve të mundshme të rrezikut.

Edhe pse ekzistojnë një sërë metodash për ta menaxhuar rrezikun, secila përfshin kostot e transaksionit dhe primet e rrezikut që duhet të paguhen nga pala që kërkon uljen e rrezikut për ata që janë të gatshëm të pranojnë rrezik shtesë.

Kostot e transaksionit dhe primet e rrezikut mund të përfshihen në: (1) normat e interesit, (2) sigurime, dhe (3) instrumente të tjera. Këto qasje mund të shihen si "opsione". Opsionet janë instrumente financiare që specifikojnë në kontratë ngjarjet që janë shkak për pagesat e kompensimit.

1.1 Normat e interesit dhe rreziku

Shpenzimet e fermës paraqesin dalje të parave të gatshme që në përgjithësi ndodhin gjatë vitit dhe (në pjesën më të madhe) para pranimit të parasë së gatshme. Hyrjet e parasë së gatshme zakonisht ndodhin shumë më rrallë dhe shpesh lidhen me sezonën e korrjes. Diferenca në kohën e hyrjeve dhe të daljeve të parave dhe sezonaliteti shpesh bëjnë që fermerët të përdorin linjat operative të kredisë për të plotësuar nevojat për para gjatë vitit. Përveç kësaj, për shkak se shumë pasuri të prodhimit bujqësore kërkojnë shpenzime të mëdha fillestare që pritet të japin përfitime gjatë shumë viteve, financimi afatmesëm shpesh përdoret për blerjen e bagëti, makinerisë dhe ndërtesave. Blerja e tokës bujqësore shpesh kërkon financim afatgjatë.

Në kohën kur paraqiten shumë shpenzime prodhimi, rezultatet e prodhimit dhe të tregut shpesh janë të pasigurta. Prandaj, rezultatet e dobëta të të korrave ose çmimet e ulëta të tregut mund të çojnë në pamundësi për pagesën e kredisë. Rreziku i pamundësisë së tillë mund të përfshihen në normat e interesit për kreditë operative dhe afat-mesme dhe hipotekat.

Përparësia e përfshirjes së primeve të rrezikut në normat e interesit (në vend të instrumenteve të tjera) është se kostot e transaksionit për ta bërë këtë zvogëlohen sepse përfshihen vetëm dy palë (një huamarrës dhe një huadhënës). Kostot e transferimit të rrezikut rriten kur përfshihen subjekte shtesë. Për shembull, një palë e tretë (p.sh., kompani sigurimi, firmë ndërmjetësimi) kërkon shumë informata rreth rreziqeve të huamarrësit, duke rritur kostot totale të transaksionit.

Megjithatë, përfshirja e primeve të rrezikut në normat e interesit mund të paraqesë probleme. Për shembull, normat e larta të interesit rrisin probabilitetin e mospagesës së kredisë dhe shpesh të ndërprerjes së një biznesi bujqësor. Kjo ka si rezultat konfiskimin e kolateralit, që kushton dhe është pengesë e madhe për individët dhe komunitetet. Në ekonominë në zhvillim, rezultatet e tilla shpesh e përkeqësojnë migrimin e padëshiruar nga komunitetet rurale në komunitetet urbane. Në fund, normat e interesit të duhura sipas rrezikut në kreditë bujqësore me rrezik të lartë mund të tejkalojnë ligjet e kamatës në disa vende dhe të zvogëlojnë investimet në bujqësinë prodhuese.

1.2. Sigurimi

Përdorimi i normave të interesit për të kompensuar huadhënësit për rrezik të lartë kreditor rrit pagesat e interesit, zvogëlon profitabilitetin e fermës dhe kapacitetet e kthimit të borxhit, dhe pengon investimet në teknologjitë e zgjerimit të prodhimit. Bashkë me probabilitetin e dështimit të kulturave bujqësore, normat e interesit për veprimtarinë bujqësore, asetet e ndërmjetme dhe kreditë e pasurive të paluajtshme rriten me rrezikun e kredisë.

Ofrimi dhe përdorimi i sigurimeve bujqësore zvogëlon rrezikun kreditor, ul normat e interesit, përmirëson kapacitetet e kthimit të borxhit, rrit disponueshmërinë e kredive dhe zvogëlon rrezikun financiar dhe afarist. Nëse ndodh një rrezik i siguruar, kompensimi i paguhet prodhuesit dhe biznesi i fermës mund të vazhdojë brenda kufijve të aktiviteteve normale të biznesit. Në mungesë të sigurimit, rreziku mund të shkaktojë vonesë të pagesës së kësteve të kredisë. Në këtë rast, aktiviteteve normale të biznesit nuk mund të vazhdojnë, pasi shpesh ndërmerren veprimet e ripsedimit të kolateralit. Kompensimet e sigurimeve janë procedura normale afariste, ndërsa mospagesa e kredisë përfaqëson ndërprerje të biznesit për biznesin e fermave dhe huadhënësit.

Megjithatë edhe kostot e sigurimit të të mbjellave mund të jenë të konsiderueshme. Për shembull, sigurimi i kulturave bujqësore ka kosto relativisht të larta të monitorimit dhe vlerësimit, duhet të merren parasysh dallimet kohore dhe hapësinore të çmimit të mallrave, kërkon shuma të mëdha të të dhënave me cilësi të lartë për të vendosur norma të primit që janë të arsyeshme dhe në thelb i nënshtrohet rrezikut moral dhe problemeve të përzgjedhjes së pafavorshme.

1.2.1. Sigurimi i rendimentit. Kompensimet e produktit të sigurimit individual të rendimentit bëhen kur rendimetet e fermave individuale bien nën një nivel aktivizues. Kompensimet bazohen në dallimin ndërmjet rendimentit aktivizues dhe rendimentit aktual. Në disa raste mund të sigurohet më shumë se një rrezik, por secili duhet të specifikohet në një kontratë sigurimi.

Siguruesit shpesh ofrojnë një diapazon të niveleve të mbulimit. Duke përzgjedhur një nivel të mbulimit, bujku zgjedh njëkohësisht një nivel të humbjes së zbritshme. Rendimenti aktivizues i kompensimit është niveli i mbulimit i shumëzuar me rendimentin e pritur. Ndërsa nivelet e mbulimit rriten, gjasat e marrjes së pagesës së kompensimit gjithashtu rriten. Rrjedhimisht, normat e primit janë më të larta për mbulim më të lartë (d.m.th., zbritje më të ulëta).

Kompensimi paguhet kur rendimenti aktual është më i vogël sesa rendimenti i aktivizimit të

kompensimit. Ky dallim shumëzohet me një çmim të përcaktuar për njësi për ta përcaktuar kompensimin për njësi të sipërfaqes. Çmimi i përdorur për të vlerësuar humbjet e kulturës bujqësore është me rëndësi kritike për siguruesit dhe bujqit. Ofruesit e sigurimeve përcaktojnë një çmim për njësi me të cilin prodhuesit mund t'i vlerësojnë humbjet e tyre të sigurueshme. Ky çmim identifikohet në kontratat e sigurimit dhe bazohet në çmimet e pritura të të korrave në kohën kur blihet kontrata.

Disa parime themelore përdoren për vendosjen e normave të primit. Normat e rrezikut të pastër përcaktohen për secilin nivel të mbulimit dhe janë të barabarta me normën e primit të rrezikut të pastër plus një faktor ngarkese. Norma e rrezikut të pastër llogaritet duke pjesëtuar kompensimet e pritura me produktin e rendimentit aktivizues dhe çmimin e paracaktuar të kulturës bujqësore. Faktorët e ngarkesës përfaqësojnë kostot e transaksionit të përfshira në shërbimin e kontratave të sigurimit të kulturave bujqësore. Ata përfshijnë çdo rrezik tjetër që lidhet me pasigurinë, të drejtat e pronës të pazbatuara mirë, rrezikun moral, përzgjedhjen e pafavorshme ose mashtrimin.

1.2.2. Sigurimi i çmimeve. Sigurimi i çmimit nuk është shumë i përhapur dhe, kur ofrohet, normat e pjesëmarrjes janë mjaft të ulëta. Zbatimi i tij kryesor është në industrinë e kafshëve të SHBA-ve. Sigurimi i çmimit kërkon që një prodhues ta identifikojë bagëtinë që do të sigurohet dhe periudhën e mbulimit të sigurimit. Periudha e siguruar fillon kur prodhuesi blen sigurimin dhe përfundon kur kafshët pritet të shiten. Kur blihet kontrata, çmimi i shitjes i pritur në fund të kontratës identifikohet (zakonisht përdoren çmimet e tregut të kontratave të ardhme të blektorisë). Prodhuesi zgjedh një nivel mbulimi të çmimit (një përqindje e çmimit të pritur), i cili bëhet çmimi aktivizues i kompensimit. Nëse çmimet e bagëtisë në fund të kontratës janë më të ulëta se çmimi aktivizues i përzgjedhur nga bujku, bujku e merr kompensimin.

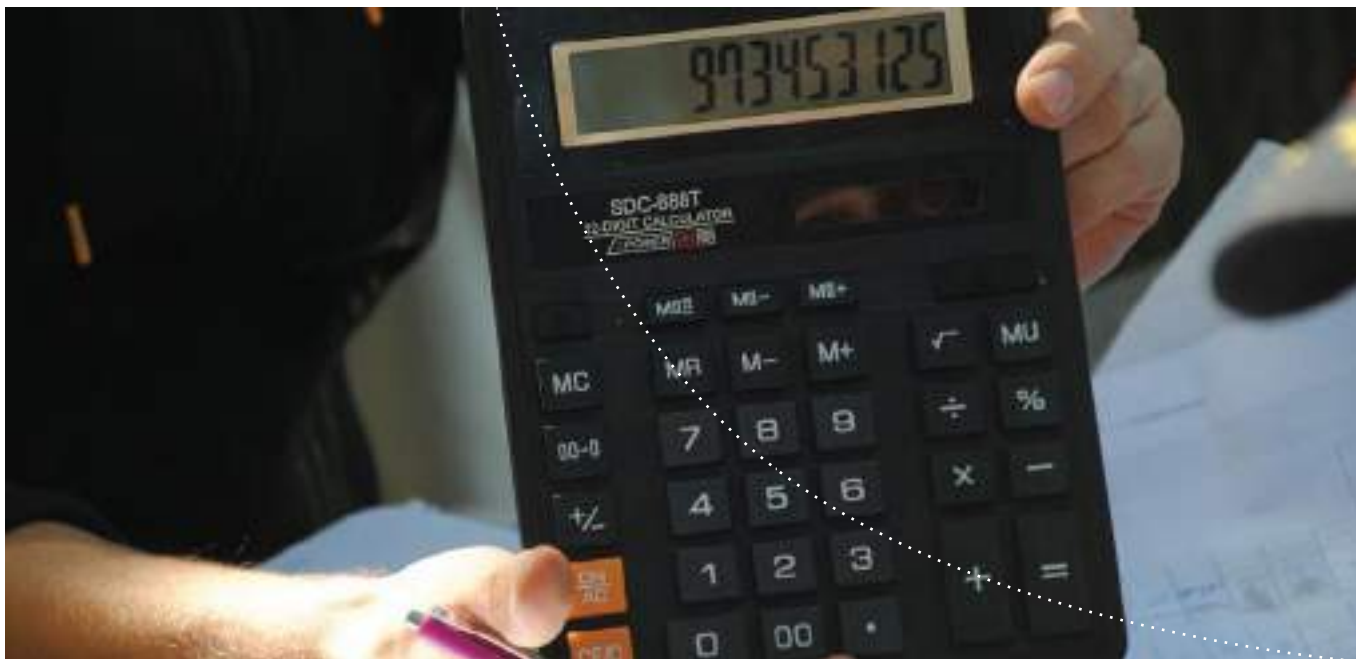
Kostot e shërbimit për sigurimin e çmimeve janë relativisht të ulëta dhe prodhuesit e blektorisë marrin mbrojtje kundër rrezikut të çmimeve të ulëta. Sigurimi i çmimit nuk siguron kundër sëmundjeve, vdekjes ose humbjes së prodhimit. Përveç kësaj, siguruesit duhet ta verifikojnë pronësinë e kafshëve, gjë që mund të jetë e kushtueshme.

1.2.3. Sigurimi i të ardhurave. Produktet e sigurimit të të ardhurave në përgjithësi sigurojnë kundër rënies së të ardhurave për hektar (d.m.th., çmimit të mallrave shumëzuar me rendimentin) dhe jo kundër thjesht rendimentit për hektar. Shumë prej elementeve bazë të sigurimit të rendimentit janë relevante edhe për produktet individuale të sigurimit të të ardhurave. Rendimentet e pritura vendosen në të njëjtën mënyrë si me sigurimin e rendimentit. Siguruesit përcaktojnë çmimin e pritur të korrjes kur blihet kontrata.

Të ardhurat e pritura për hektar janë të barabarta me rendimentin e pritur të shumëzuar me çmimin e pritur të korrjes të përcaktuar në kontratë. Prodhuesit zgjedhin një nivel mbulimi (një përqindje e të ardhurave të pritura), zakonisht ndërmjet 50% dhe 85%. Të ardhurat aktivizuese të kompensimit të prodhuesit për hektar janë të barabarta me të ardhurat e pritura për hektar shumëzuar me nivelin e mbulimit.

Gjatë korrjeve, korrigjuesit e humbjeve përcaktojnë humbjet e rendimentit dhe ofruesit e sigurimeve përdorin një metodë të përcaktuar më parë për ta përcaktuar çmimin e korrjes për llogaritjen e kompensimeve. Çmimi i korrjes shpesh përcaktohet duke përdorur një burim të publikuar në nivel kombëtar në kohën e korrjes dhe jo çmimin që një prodhues individual faktikisht e pranon për një kulturë bujqësore. Kjo mund të jetë ndryshe nga çmimi i pritur i korrjes i specifikuar në kontratën fillestare të sigurimit. Të ardhurat për hektar llogariten duke shumëzuar rendimentin aktual me çmimin specifik të korrjes.

Për shkak se niveli më i lartë i mbulimit ka si rezultat kompensimin më të lartë të pritur, përcaktohen normat e primit të rrezikut të pastër për secilin nivel mbulimi. Normat e primit për secilin nivel të mbulimit janë të barabarta me normën e primit të rrezikut të pastër plus një faktor ngarkese.

1.2.4. Sigurimi i të ardhurave ose mospagesës së kredisë.

Kontratat e sigurimit të mospagesës së kredisë e transferojnë rrezikun e kredisë ndërmjet dy njësive. Sigurimi i mospagesës së kredisë është i ngjashëm me llojet e tjera të sigurimit sepse i ofron një huadhënësi (i cili shpesh ka rrezikun e kredisë) mbrojtje nga mospagesa nga ana e huamarrësit. Siguruesi i mospagesës së kredisë e merr përsipër rrezikun që huadhënësi nuk dëshiron ta mbajë në këmbim të një tarife që është e ngjashme me primin e sigurimit.

Siguruesi i paguat huadhënësit kompensimin nëse ndodh një ngjarje negative e kredisë. Në këtë rast, siguruesi që e ka shitur mbrojtjen e kredisë dhe ka marrë përsipër rrezikun e kredisë, duhet t'i paguajë huadhënësit pagesat e pakryera të principalit dhe interesit të mbuluara nga kontrata. Nëse nuk ndodh një ngjarje negative e kredisë (d.m.th., huamarrësi i përmbush të gjitha detyrimet e ripagimit), siguruesi e mban sigurimin e kredisë dhe nuk ka shpenzime financiare.

Sigurimi i mospagesës së kredisë është mbrojtje ose sigurim kundër mospagimit të një kredie. Një individ ose kompani që ka ekspozim ndaj rrezikut kreditor mund ta zhvendosë këtë rrezik tek të tjerët duke blerë sigurim të mospagesës së kredisë. Kjo mund të preferohet në krahasim me shitjen e letrës me vlerë ose kredisë nëse një investitor thjesht dëshiron ta zvogëlojë, në vend se ta eliminojë ekspozimin ndaj rrezikut.

Brenga kryesore me këtë metodë është se marrësi fillestar i kredisë shpesh i mban aspektet e shërbimit të kredisë në fjalë. Pasi që siguruesi i mospagesës së kredisë nuk është i përfshirë në shërbimin e kredisë, siguruesi ka më pak stimulim për të ulur parametrat e mospagesës dhe humbjeve në rast të mospagesës së kredisë. Në praktikë, sigurimi i mospagesës së kredisë nuk përdoret shpesh në huadhënien bujqësore për shkak të kostove të larta të transaksionit dhe potencialit për rrezik moral. Në anën tjetër, këto kontrata shpesh përdoren për kredi me raport të lartë të kredisë ndaj vlerës në kreditë për blerje të shtëpive në vendet e zhvilluara. Kostoja shtesë e sigurimit të mospagesës së kredisë për huadhënësin (d.m.th. kostot e transaksionit të blerjes së sigurimit të kredisë) do të pasqyrohen në normat e interesit të paguara nga huamarrësit.

1.3. Instrumentet e tjera të menaxhimit të rrezikut

Përveç normave të interesit të rregulluara sipas rrezikut dhe produkteve të sigurimit të kulturave bujqësore, ekzistojnë një sërë instrumentesh formale dhe joformale të menaxhimit të rrezikut. Për shembull, kontratat paraprake, tregjet formale të kontratave të ardhme dhe ndarja e kulturave bujqësore, makinerive, bagëtive dhe qirave të tokës përdoren gjithashtu për ta menaxhuar rrezikun. Mekanizmat më pak formalë siç janë strategjitë e diversifikimit, të ardhurat jashtë fermës dhe strukturat ligjore të biznesit mund të përdoren gjithashtu për ta ulur rrezikun.

1.3.1. Kontratat paraprake. Kontraktimi paraprakisht i shitjes së kulturave bujqësore ose blegtorale është një mekanizëm për menaxhimin e rrezikut të çmimeve dhe të qasjes në tregje. Në shumicën e rasteve, kontratat paraprake përcaktojnë çmimet specifike që duhet të paguhet pas dorëzimit të një malli dhe janë ligjërish të zbatueshme. Përveç sasisë që duhet të dorëzohet, kontratat shpesh përfshijnë një shumëllojshmëri të specifikimeve të cilësisë.

Prodhuesit shpesh kontraktjnë paraprakisht faktorët e prodhimit bujqësor kur çmimet e faktorëve të prodhimit konsiderohen si relativisht të ulëta. Këto kontrata i specifikojnë sasinë, çmimet dhe kohën e dorëzimit të faktorëve të prodhimit.

Megjithëse kontraktimi paraprakisht mund të përdoret për të ulur disa lloje të rrezikut, ato nuk e ulin rrezikun e prodhimit dhe mund ta shtojnë rrezikun. Për shembull, nëse një kontratë prodhimi paraprak nuk përcakton një klauzolë të "Aktit nga Zoti", atëherë prodhuesi mund të jetë përgjegjës për përmbushjen e pjesës së dorëzimit të kontratës edhe nëse moti shkakton dështimin e kulturave bujqësore. Në raste të tilla, prodhuesit mund të kenë nevojë ta blejnë mallin nga të tjerët për të përmbushur detyrimet e tyre të dorëzimit të mallit.

1.3.2. Tregjet e kontratave të ardhme. Tregjet formale të kontratave të ardhme të mallrave (futures) ofrojnë mundësi për menaxhimin e rrezikut të çmimeve të faktorëve dhe produktit të prodhimit. Njësoj si kontraktimi i hershëm, tregjet e kontratave të ardhme për mallra mund të përdoren për të përcaktuar më herët çmimet e shitjes (ose blerjes). Ndryshe nga kontraktimi paraprak, megjithatë, rreziku bazë (diferenca ndërmjet çmimeve të vendosura në një shkëmbim formal të kontratave të ardhme të mallrave dhe çmimeve aktuale lokale) mund të ndryshojë çmimet neto. Megjithatë, ndryshueshmëria e bazës është përgjithësisht shumë më e ulët se ndryshueshmëria e çmimeve të mallrave.

Tregjet formale bujqësore të kontratave të ardhme ekzistojnë në të gjithë botën. Në përgjithësi, secili treg është i specializuar për produkte të veçanta të bujqësisë dhe blegtorisë. Kontratat e ardhme u mundësojnë prodhuesve bujqësorë t'i mbrojnë kulturat bujqësore, bagëtinë dhe çmimet e faktorëve të prodhimit kundrejt ndryshimeve në të ardhmen. Në mungesë të ndryshueshmërisë bazë, pozicionet e mbrojtura kanë si rezultat vendosjen e një çmimi minimal për çmimet e prodhimit dhe një çmimi maksimal për çmimet e faktorëve të prodhimit, pa rrezikun bazë.

Përveç kësaj, shumë tregje formale të këmbimit të mallrave bujqësore gjithashtu ofrojnë Opsione si një strategji e dytë e menaxhimit të rrezikut. Opsionet e shitjes ofrojnë një lloj të sigurimit të çmimeve duke vendosur një minimum të çmimit (në këmbim të një pagese primi) pa vendosur kufizime në rritjen e mundshme të çmimeve. Opsionet e blerjes vendosin një maksimum të çmimit për çmimet e faktorëve të prodhimit pa kufizuar fitimet nga rënia potenciale e çmimeve.

Besueshmëria kreditore rritet kur prodhuesit bujqësorë e ulin rrezikun e çmimeve të faktorëve të prodhimit dhe të produktit. Natyrisht, mbrojtja e tillë kundër ndryshueshmërisë së çmimeve nuk është pa shpenzime. Tarifat e ndërmjetësit, interesat mbi paratë e marzhave, primet e opsioneve dhe lëvizjet e paparashikuara të rrezikut bazë të gjitha paraqesin kostot e përdorimit të tregjeve të kontratave të ardhme dhe opsioneve.

Tregjet e kontratave të ardhme, megjithatë, nuk janë shumë të dobishme në shumë ekonomi në zhvillim për shkak se ka pak tregje të brendshme të cilat janë të nevojshme për të vendosur çmimet e mallrave dhe për ta shtyrë konvergjencën e çmimeve të tregut të parasë së gatshme dhe të kontratave të ardhme. Mbrojtja e ndërsjellë në tregjet e huaja të mallrave shpesh rrit ndryshueshmërinë bazë dhe paraqet rrezikun e kursit të këmbimit. Prandaj, rreziku i çmimeve mund të rritet në vend se të ulet. Për më tepër, produktet e sigurimit të të ardhurave nga produktet bujqësore zakonisht mbështeten në tregjet e kontratave të ardhme për qëllime të vlerësimit dhe vendosjen e çmimeve të të korrave. Si rezultat, produktet e sigurimit të të ardhurave shpesh nuk janë të zbatueshme në rajonet për të cilat çmimet e tregut të kontratave të ardhme nuk janë shumë të lidhura me çmimet lokale.

1.3.3. Organizimet e qirasë së ndarjes së kulturave bujqësore. Qiratë e ndarjes së kulturave bujqësore parashohin që pronarët e tokave të marrin një pjesë të shitjes së kulturave bujqësore ose produkteve të blegtorisë të prodhuara në pronën e tyre në vend të pagesave të parave të gatshme. Në përgjithësi, pronarët e tokave gjithashtu ndajnë një pjesë të shpenzimeve operative me qiradhënësit. Rrjedhimisht, rreziku i prodhimit, çmimit të faktorëve të prodhimit dhe çmimit të produkteve ndahen ndërmjet dy palëve në përpjesëtim me përqindjet e ndarjes së kulturave bujqësore. Kjo marrëveshje zvogëlon nevojat e kapitalit operativ të qiradhënësit dhe rreziqet e prodhimit, por pronarët e tokave kanë më shumë gjasa të përfshihen në çështjet e menaxhimit në lidhje me situatat e qirasë së parasë së gatshme.

1.3.4. Qiraja e makinerisë, bagëtive dhe tokës. Qiramarrja e tokës, bagëtisë ose pajisjeve zvogëlon detyrimin, nevojat për kapital dhe shpenzimet e amortizimit. Kostot më të ulëta fikse mund ta lehtësojnë marrjen e vendimeve dhe ta zvogëlojnë rrezikun teknik. Megjithatë, marrëveshjet e qiramarrjes shpesh e zvogëlojnë fleksibilitetin sa i përket afateve kohore ose vendimeve të menaxhimit dhe gjithashtu mund ta rrisin pasigurinë në lidhje me planifikimin afatgjatë.

1.3.5. Diversifikimi. Diversifikimi i ndërmarrjeve është një teknikë e menaxhimit të rrezikut që kombinon instrumentet me korrelacion jo të përsosur në një portfolio. Aktivitetet e tilla mund ta zvogëlojnë ndryshueshmërinë e kthimeve - ndonjëherë pa ulur kthimet mesatare.

Shumë bujq prodhojnë shumë produkte bujqësore dhe blegtorale si mjet për diversifikimin e të ardhurave. Veprimet e tilla shpesh japin përfitime shtesë të tilla si përmirësimi i karakteristikave të dheut, zvogëlimi i vektorëve të barërave të këqija, kufizimi i infektiveve nga insektet dhe nivelizimi i kërkesave për fuqi punëtore.

Çmimet e shumë mallrave bujqësore, megjithatë, shpesh kanë korrelacion pozitiv ndërmjet vete, gjë që kufizon përfitimet e diversifikimit. Përveç kësaj, rendimentet e prodhuesve individualë kanë tendencë të jenë të lidhura pozitivisht në të gjitha kulturat bujqësore. Për këto arsye, shumë prodhues bujqësorë diversifikohen në aktivitete blegtorale dhe ato bujqësore. Megjithatë, përparësitë e diversifikimit mund të kompensohen nga humbja e fitimeve që vjen nga specializimi. Kjo është veçanërisht e vërtetë nëse

diversifikimi kërkon që të zhvillohen ose të fitohen aftësitë dhe pajisjet e reja.

1.3.6. Strukturat e biznesit. Edhe strukturat organizative ligjore të bizneseve bujqësore mund të ndihmojnë në uljen e rrezikut. Për shembull, format e ndryshme të organizimit të biznesit ligjor (duke përfshirë korporatat me përgjegjësi të kufizuar) mund t'i izolojnë pasuritë personale nga pasuritë e biznesit. Prandaj, derisa mospagesa e kredisë në një biznes të fermës mund të çojë në humbjen e kolateralit të biznesit, pasuritë personale mund të mbrohen nëse ato janë të titulluara veçmas nga pasuritë e biznesit të fermës.

2.0. Roli i sigurimeve bujqësore

Sigurimi bujqësor mund ta zvogëlojë rrezikun kreditor, ta rrisë kapacitetin e ripagimit të kredive dhe të zbusë rezultatet negative të motit dhe të çmimeve që lidhen me prodhimin bujqësor. Megjithëse programet e sigurimeve bujqësore janë të kushtueshme, ato mund ta përmirësojnë qasjen e prodhuesve në kredi, ta zvogëlojnë rrezikun e prodhimit, ta ulin probabilitetin e dështimit të biznesit bujqësor (falimentimin), ta sigurojnë një mekanizëm mbështetës për bujqësinë që përgjithësisht është i pëlqyeshëm për qeveritë dhe partnerët tregtarë, dhe të ulë stimulimet për migrimin rural në zona urbane.

2.1. Qasja në kredi

Programet e sigurimeve bujqësore japin një përfitim të konsiderueshëm për prodhuesit bujqësorë në aspektin e qasjes në kredi. Sezonaliteti i hyrjeve të parave në shumicën e aktiviteteve bujqësore shpeshherë dikton që fermat të përdorin linjat operative të kredisë. Përveç kësaj, blerja e pasurive kapitale shpesh kërkon financim të ndërmjetëm dhe afatgjatë. Shpenzimet që lidhen me blerjen e borxhit ndikohen shumë nga rreziku. Sigurimi i kulturave bujqësore mund të përdoret për ta zvogëluar rrezikun e rendimentit, i cili është rreziku kryesor i huadhënësve bujqësorë. Zvogëlimi i rrezikut të prodhimit dhe të ardhurave jo vetëm që përmirëson aftësinë e prodhuesve bujqësorë për të marrë financim nga borxhi, por edhe ul kostot e transaksionit që lidhen me normat e larta të interesit.

2.2. Ulja e rrezikut

Sigurimi i kulturave bujqësore ul rrezikun kryesor me të cilin ballafaqohen prodhuesit bujqësorë. Rrjedhimisht, prodhuesit kanë më shumë gjasa të investojnë në teknologji që kanë potencial për të rritur kthimet mesatare me kalimin e kohës, edhe nëse mund të përkeqësohet ndryshueshmëria e këtyre kthimeve. Ulja e rrezikut gjithashtu u mundëson prodhuesve të specializohen në prodhimin e kulturave për të cilat ata kanë përparësi më së shumti në krahasim me të tjerët.

Përparësitë krahasuese mund ta rrisin prodhimin e produktit bujqësor për rajonet dhe shtetet e caktuara. Domethënë, prodhuesit shpesh e diversifikojnë portfolion e tyre të prodhimit në interes të uljes së rrezikut. Për më tepër, ata shpesh i ndajnë aktivitetet e tyre të menaxhimit dhe të punës ndërmjet gjenerimit të të ardhurave në fermë dhe jashtë fermës për të njëjtën arsye. Përderisa aktivitetet e tilla mund të jenë një përdorim i mençur i fuqisë punëtore, sigurimi bujqësor shpesh është një mënyrë më pak e shtrenjtë për menaxhimin e rrezikut të përgjithshëm të të ardhurave dhe i lejon prodhuesit të përqendrohen në aktivitetet me vlerë më të lartë potenciale.

2.3. Shmangia e bankrotimit

Ofruesit e kredive mund ta përfshijnë rrezikun e financimit nga borxhi të prodhimit bujqësor në llogaritjet e tyre të normave të interesit të korrigjuara sipas rrezikut. Rezultat i normave më të larta të interesit për financimin nga borxhi janë zvogëlimi i kapacitetit të shlyerjes së borxheve dhe shumës së kredisë në dispozicion për aktivitetet në fermë. Në fund të fundit, ulja e kapacitetit të ripagimit të borxhit ka si rezultat përqindjen e lartë të falimentimit dhe blerjes së kolateralit nga huadhënësit. Falimentimet janë të shtrenjta për shkak se krijojnë kosto të konsiderueshme të shpërndarjes dhe

transferimit të asetëve. Anasjelltas, pagesat e kompensimit ndihmojnë në shmangien e situatave të falimentimit dhe paraqesin aktivitete normale të vazhdueshme të biznesit.

Përveç shqetësimit personal të shkaktuar nga procedurat e falimentimit, faktorë të tjerë socialë mund të ndikohen negativisht nga këto veprime individuale. Për shembull, dështimi i kulturave bujqësore shpesh është rajonal për nga natyra dhe mund të shkaktojë dështime të disa kredive njëkohësisht brenda një rajoni të vetëm. Prandaj, vendosja e shumave të konsiderueshme të pronës së blerë në treg ka të ngjarë t'i ulë çmimet e pasurive brenda një rajoni të caktuar, gjë që rrit rrezikun e biznesit për prodhuesit e tjerë bujqësorë.

Në shumë ekonomi, dështimi i kulturave bujqësore dhe falimentimet e lidhura me të mund ta rrisin migrimin e padëshiruar rural-urban. Migrimi i tillë jo vetëm që zvogëlon prodhimin bujqësor, por rrit problemet sociale dhe nevojën për infrastrukturë shtesë në komunitetet urbane.

2.4. Pajtueshmëria tregtare dhe shqyrtime të tjera të qeverisë

Në shumë vende, shumë programe qeveritare përkrahin bujqësinë e prodhimin. Për ta ruajtur pajtueshmërinë me Organizatën Botërore të Tregtisë (OBT), shumica e këtyre programeve në vendet e zhvilluara përbëhen nga pagesa direkte për prodhuesit që janë të ndara nga prodhimi aktual. Këto pagesa rrisin rezervat financiare të prodhuesve. Përveç kësaj, programet që japin përkrahje minimale të çmimeve ose pagesa anticiklike për mallrat e caktuara e zvogëlojnë rrezikun financiar duke zvogëluar ndryshueshmërinë e çmimeve. Megjithatë, për shkak se ato shpesh janë të lidhura me prodhimin aktual, programet e tilla janë më pak në përputhje me OBT-në.

Shumë vende ofrojnë programe *ad hoc* të ndihmës në rast katastrofash që i kompensojnë humbjet e shkaktuara nga ndodhitë katastrofale të motit. Programet e ndihmës në raste fatkeqësish kanë disa përparësi mbi llojet e tjera të përkrahjes sepse ato janë të orientuara kah palët që kanë pësuar humbje. Programet *ad hoc* shpesh krijojnë kosto të konsiderueshme administrative, sepse çdo katastrofë e re mund të kërkojë struktura të reja administrative dhe operacionale.

Programet e përkrahjes bujqësore analizohen shumë për pajtueshmërinë me marrëveshjet ndërkombëtare të tregtisë, përfshirë obligimet e OBT/GATT (Organizata Botërore e Tregtisë/Marrëveshja e Përgjithshme mbi Tarifat dhe Tregtinë). Marrëveshjet tregtare të OBT-së e kufizojnë shumën e ndihmës bujqësore sipas shtetit. Në përgjithësi, programet e rrjetit të sigurisë siç janë programet e sigurimit të të mbjellave ose programet e fatkeqësive nuk e deformojnë tregun dhe nuk llogariten drejt kufijve të përkrahjes nëse i respektojnë disa rregulla të caktuara.

Qeveritë luajnë shumë role në programet e sigurimit të të mbjellave. Ato mund të krijojnë dhe ofrojnë produkte të sigurimit të të mbjellave, risigurime, 'ndalim të humbjeve' ose të shërbejnë si rregullatorë. Në aspektin e rregullimit, agjencitë qeveritare shpesh e mbikëqyrin integritetin financiar të agjencive lëshuese dhe risiguruesve. Aktiviteti rregullativ është veçanërisht i rëndësishëm për ta konfirmuar se agjencitë lëshuese kanë rezerva të mjaftueshme të parasë për të mbuluar pjesën e tyre të përgjegjësisë dhe se përgjegjësia e mbetur është përgjegjësi e grupeve me rezerva të mjaftueshme financiare.

Agjencitë qeveritare gjithashtu i zbatojnë politikat e subvencionimit të qeverisë dhe i auditojnë agjencitë lëshuese. Agjencitë qeveritare shpesh transferojnë fonde tek kompanitë private të sigurimit për të kompensuar shpenzimet administrative, për të konfirmuar se agjencitë lëshuese po përcaktojnë norma të primit me arsyeshmëri aktuariale, dhe zbatojnë kontratat përmes sistemeve gjyqësore ose ndërmjetësimit. Qeveritë që dëshirojnë të ofrojnë metoda sigurie për prodhuesit bujqësorë në formën e sigurimit të kulturave bujqësore zakonisht ofrojnë subvencione të primit. Përveç kësaj, shumë vende inkurajojnë pjesëmarrjen e lartë në sigurimet bujqësore për ta zvogëluar nevojën për programe *ad hoc* kundër fatkeqësive të cilat zakonisht janë të shtrenjta dhe joefikase.

2.5. Strukturat sociale

Në përgjithësi, objektivat e politikave publike të programeve të sigurimeve bujqësore përdoren për të zvogëluar ndryshueshmërinë vit pas viti të të ardhurave të bujqve individualë. Kur janë të suksesshme, ato zvogëlojnë rastet e humbjeve financiare katastrofike që shpesh kanë si rezultat falimentime në ferma. Sigurimi bujqësor mund të zvogëlojë edhe shpenzimet qeveritare duke kufizuar nevojën për programe të shtrenjta *ad hoc* të fatkeqësive.

Përveç zvogëlimit të ndryshueshmërisë së të ardhurave në ferma, çështje të tjera sociale shpesh citohen si arsye për përfshirjen e qeverisë. Për shembull, trazirat sociale në shumë vende në zhvillim shpesh shoqërohen me prodhim dhe të ardhura të ulëta - sidomos për fermerët që varen nga puna e tyre për ekzistencë. Përveç kësaj, shumë shtete në zhvillim varen nga ekonomia e shëndoshë bujqësore për të krijuar të ardhura përmes eksporteve bujqësore. Për më tepër, shumë çështje sociale përkeqësohen nga emigrimi nga rajonet rurale në

zonat urbane. Ky migrim rritet në vitet kur fermat kanë prodhim të ulët. Në fund, shumë zona rurale do të përfitonin nga përdorimi i teknologjive moderne, por nevojitet kohë dhe burime financiare të përdoren dhe mësohen teknologji të reja. Në mungesë të niveleve të të ardhurave që garantohen nga sigurimi i kulturave bujqësore, teknologjitë e reja të rrezikshme rrallë përdoren edhe nëse këto teknologji do ta përmirësonin mirëqenien e prodhuesve.

3.0. Rolet e huadhënësve, siguruesve dhe furnizuesve të faktorëve të prodhimit

Huadhënësit bujqësorë, siguruesit dhe furnizuesit e faktorëve të prodhimit japin kontribut të rëndësishëm në sistemet e prodhimit bujqësor. Domethënë, secili ofron produkte dhe shërbime të përdorura nga prodhuesit bujqësorë për të ndërtuar biznese të suksesshme bujqësore. Megjithatë, rolet e secilit prej këtyre grupeve kanë ndryshuar me kalimin e kohës, ashtu që furnizuesit e faktorëve të prodhimit gjithnjë e më shumë ofrojnë shërbime të kredidhënies dhe sigurimeve.

3.1. Marrëdhëniet evoluese

Historikisht, furnizuesit e faktorëve të prodhimit kanë ofruar farë, kimikate, plehra, makineri, dhe faktorë të tjerë për bizneset e fermave në transaksione të thjeshta që përfshinin pagesën e plotë në kohën e dorëzimit. Edhe pse gjithmonë ka pasur disa përjashtime, furnizuesit e faktorëve të prodhimit nuk kanë ofruar në përgjithësi shërbime kreditore ose sigurime për prodhuesit bujqësorë. Kohët e fundit, megjithatë, furnizuesit e faktorëve të prodhimit gjithnjë e më shumë u japin kredi prodhuesve duke financuar shitjen e faktorëve të prodhimit bujqësor.

Këto transaksione mund ta marrin formën e kredive afatshkurtra, në të cilat ofrohen zbritje për pagesat e menjëhershme të parasë së gatshme, afate më afatgjata të pagesave për të cilat normat e interesit specifikohen qartë si pjesë e një orari të ripagimit dhe kredi për makineri, të cilat shpesh amortizohen gjatë disa viteve. Përveç kësaj, disa furnizues të mëdhenj të faktorëve të prodhimit kanë filluar të ofrojnë shërbime sigurimesh, si edhe disa institucione tradicionale të huadhënies.

Furnizuesit e faktorëve të prodhimit mund të jenë në pozitë edhe më të mirë për të ofruar sigurime për prodhuesit bujqësorë sesa siguruesit tradicionalë. Në disa raste, sigurimet bujqësore nuk mund të jenë fokusi kryesor i kompanive të sigurimit, edhe pse ato ofrojnë produkte të tilla. Për më tepër, huadhënësit dhe furnizuesit e tjerë të faktorëve të prodhimit mund të jenë më të aftë ta vlerësojnë potencialin për rrezik moral dhe përzgjedhjen e pafavorshme të lidhur me prodhuesit specifikë për shkak të njohurive që i kanë fituar përmes transaksioneve të përsëritura me klientët dhe përmes vrojtimeve në fermë. Njohuritë e tilla mund t'i zvogëlojnë kostot e transaksionit dhe monitorimit. Në fund, shumë huadhënës dhe furnizues të faktorëve të prodhimit kanë më shumë njohuri për bujqësinë e prodhimit dhe rreziqet që lidhen me të sesa siguruesit.

3.2. Konfliktet potenciale të interesit

Edhe pse furnizuesit e faktorëve të prodhimit dhe huadhënësit mund të kenë njohuri më të mira për prodhuesit specifikë bujqësorë sesa siguruesit, këta furnizues shpesh kanë interesa për të inkurajuar shitjet e faktorëve të prodhimit, financimeve dhe sigurimeve bujqësore. Do të thotë, konflikte thelbësore të interesit mund të ndodhin kur një furnizues i faktorëve të prodhimit përfiton nga shitja e një produkti i cili është i paketuar bashkë me sigurime. Përveç kësaj, shumë furnizues të faktorëve të prodhimit kanë stimulim për ta inkurajuar marrjen në përdorim të teknologjive të reja, veçanërisht nëse ato janë pronësore për

nga natyra. Megjithatë, jo të gjitha teknologjitë e reja janë njësoj të vlefshme.

Sigurisht që është e mundur që prodhuesit bujqësorë të bashkohen shumë me një furnizues si burim i vetëm i faktorëve të prodhimit bujqësor ose i produkteve të paketuara. Rrjedhimisht, përfitimet e kostove më të ulëta të transaksioneve të sigurimeve të fituara nga njohuria për ofruesit e faktorëve të prodhimit mund të anulohen nga transaksionet "jo si të tregut" të faktorëve përkatës të prodhimit bujqësor.

4.0. Marrëdhënia e kredive bujqësore me sigurimet bujqësore

Ata që janë të përfshirë në bujqësi për ekzistencë shpesh kanë relativisht shumë aversion ndaj rrezikut, sepse dështimet e kulturave bujqësore jo vetëm që mund të kenë si rezultat humbjen e një biznesi të fermës dhe të jetesës, por edhe rrezikimi të ekzistencës së tyre. Këta prodhues shpesh hezitojnë të marrin në përdorim teknologji të reja për rritjen e prodhimit, për shkak të rritjes së rrezikut që lidhet me to. Kjo është veçanërisht e vërtetë për prodhuesit të cilët kanë rezerva të vogla të parave të gatshme dhe mundësi të kufizuara për të marrë të ardhura nga jashtë fermës.

Prodhuesit bujqësorë në ekonomitë në zhvillim kanë më pak gjasa të marrin teknologji të reja për dy arsye: (1) teknologjitë e reja shpesh përfshijnë financim nga borxhi, gjë që e rrit rrezikun e biznesit dhe (2) teknologjitë e reja mund të kenë si rezultat rritjen e variabilitetit të të ardhurave, pavarësisht faktit se teknologjitë e reja shpesh kanë si rezultat rritje mesatare të të ardhurave në fermë. Një pengesë shtesë për dhënien e kapitalit për prodhuesit e vegjël paraqitet sepse është më e kushtueshme të ofrohen kredi të vogla sesa kredi të mëdha. Sigurimi bujqësor mund t'i zvogëlojë këto kosto dhe ta përmirësojë profitabilitetin e dhënies së kredive të vogla.

4.1. Çështjet e huadhënies bujqësore

Institucionet financiare duhet të kenë fitime për të qenë të qëndrueshme. Kur vendosin nëse se a do ta japin një kredi, huadhënësit duan të rrisin në maksimum kthimet e korrigjuara sipas rrezikut dhe të gjenerojnë fitime në përpjesëtim me pritjet e aksionarëve.

Megjithëse kreditë bujqësore i zgjerojnë portfoliot e huadhënies, ato krijojnë edhe rrezik shtesë për shkak të natyrës sezonale të prodhimit bujqësor. Përveç kësaj, huadhënësit preferojnë t'u shërbejnë prodhuesve më të mëdhenj bujqësorë, sepse kostot e dhënies së kredisë janë më të ulëta për njësi të vëllimit të kredisë në krahasim me prodhuesit e vegjël. Megjithatë, prania e sigurimit bujqësor mund të zvogëlojë disa prej këtyre kostove të lidhura me rrezikun.

4.1.1. Rëndësia e madhësisë së kredisë

Një model simulimi përdoret për ta ilustruar ndikimin e madhësisë së kredisë në kostot e shërbimit dhe kthimin në kapital (ROE). Modeli supozon që një minimum prej 15 për qind Kthim në Kapital duhet të fitohet për të kënaqur aksionarët e institucioneve kreditore. Kështu, kreditë e vlerësuara se do të japin më pak se 15 për qind kthim, nuk jepen, ndërsa kreditë që japin të ardhura mbi atë përqindje i përmbushin standardet e investitorëve. Prandaj, aktivitetet e kreditimit bujqësor do të përkrahen nga aksionarët vetëm kur arrihet ky nivel.

Ky model përdor kostot e kreditimit bujqësor dhe kthimet për ta llogaritur madhësinë minimale të kredisë që të arrihet Kthimi në Kapital prej 15 për qind (shih Reusche, Huijser, Watts dhe Kostromytskyi, Motivi i Profitit: Inkurajimi i huadhënies së bankave dhe IMF-ve për fermerët dhe agro-bizneset, për detajet e modelit). Figura 1 ilustron që normat e interesit duhet të rriten konsiderueshëm për kreditë që janë më pak se \$ 25,000 në mënyrë që të mbahet caku specifik i Kthimit në Kapital.

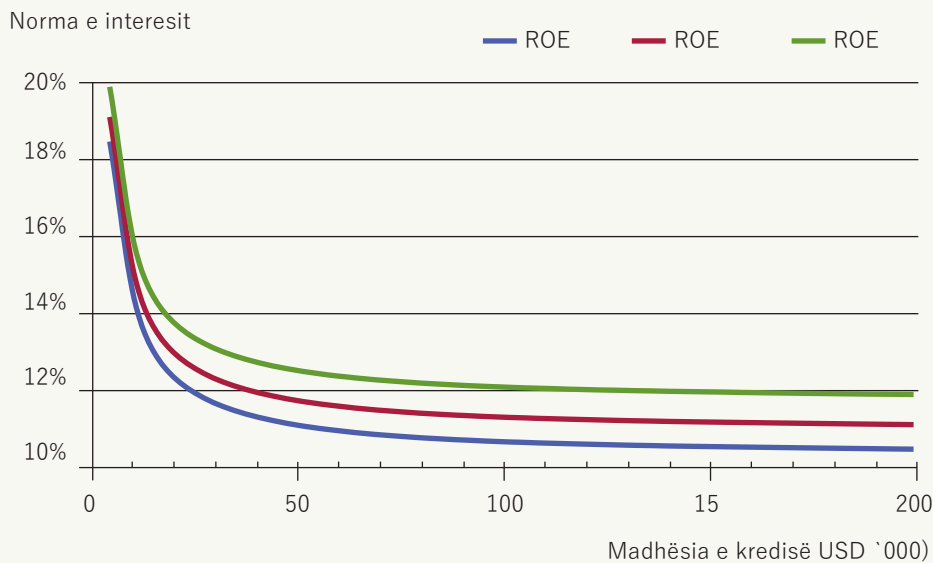

Figura 1. Kompromiset ndërmjet normave të interesit të kredive dhe madhësisë së kredisë

Bazuar në supozimet në lidhje me personelin dhe kostot e tjera duke përfshirë rrezikun, modeli gjen se madhësia e kredisë prej 25,000 \$ mund të jetë profitabile. Për kreditë që janë më pak se 20,000 \$, normat e interesit të ngarkuara nga institucionet e huadhënies duhet të rriten ndjeshëm për ta ruajtur kthimin në kapital prej 15 për qind. Anasjelltas, kthimi i kapitalit prej 15 për qind mund të merret për kredi me madhësi më shumë se 30,000 \$ pa rritje proporcionale të normës së interesit. Pra, 25,000 \$ është pragu i ulët në të cilin bankat mund të presin të krijojnë 15 për qind kthim të kapitalit për shkak të kostove për njësi të shërbimit.

Shpesh ndodh që kreditë e vogla mund të jenë profitabile vetëm nëse mund të zvogëlohen kostot për procesimin dhe monitorimin e kredisë. Metodot parametrike për vlerësimin e kredive më të vogla mund të përdoren për të zvogëluar kostot e kredisë për njësi. Vlerësimet e tilla statistikore parametrike të klientëve mund t'i zvogëlojnë ndjeshëm kostot e kredisë duke automatizuar vlerësimet e kredive dhe duke zvogëluar kohën e procesimit të kredisë për disa ditë në disa rajone. Rezultati është se madhësia minimale e kredisë profitabile mund të zvogëlohet për gati 60 për qind.

4.1.2. Roli i sigurimeve bujqësore

Sigurimi bujqësor është një mjet kyç për menaxhimin e rrezikut. Nëse një bujk pret të prodhojë 100 ton të kulturës bujqësore në një vit të caktuar, por e krijon gjysmën e asaj sasive për shkak të thatësisë, probabiliteti i mospagesës së një kësti të kredisë rritet ndjeshëm. Sigurimi i kulturave bujqësore nga ndodhitë e tilla të motit u ndihmon prodhuesve bujqësorë t'i përmbushin kërkesat e kthimit të kredive.

Për mallrat e mbuluara nga sigurimi i kulturave bujqësore, ndodhitë e pafavorshme të motit aktivizojnë pagesat e kompensimit nga kompanitë e sigurimeve. Pagesat e kompensimit mund të përdoren për ta shlyer borxhin. Për shkak se kjo e zvogëlon mundësinë e mospagesës së kredisë, pagesat e kompensimit të sigurimit të kulturave bujqësore shpesh i premtohen huadhënësit si pjesë e marrëveshjes së kredisë. Prandaj, sigurimi bujqësor u ndihmon huadhënësve të japin kredi për prodhuesit për shkak të zvogëlimit të konsiderueshëm të rrezikut të mospagesës së kredisë.

Rreziku mund të zvogëlohet edhe më shumë duke u dhënë kredi grumbulluesve bujqësorë. Në shumë rajone, agrobizneset dhe prodhuesit e vegjël bashkëpunojnë për të formuar subjekte juridike kolektive të njohura si grumbulluesit bujqësorë. Duke pranuar disa procese të vlerësimin dhe duke e shpërndarë përgjegjësinë për pagesë të shumë prodhues, këto grupe i ulin kostot dhe e zvogëlojnë rrezikun e mospagesës së kredisë. Në këto raste, grumbulluesi e përfaqëson një subjekt të vetëm, që mundëson dhënien e kredive më të mëdha dhe zvogëlon kostot e kredisë. Nga perspektiva e huadhënësit, grumbulluesi është klienti i kredisë dhe objekt i analizës së duhur. Duke formuar kolektivisht një subjekt më të madh ligjor, fermerët e vegjël dhe agrobizneset bëhen klientë më tërheqës. Megjithatë, grumbulluesit duhet t'i aprovojnë dhe mirëmbajnë protokollet e duhura të administrimit.

4.1.3. Kufizimet në kreditimin bujqësor

Në ekonominë në zhvillim, Shoqëria Ndërkombëtare Financiare (IFC) jep kredi përmes veprimtarive direkte të huadhënies dhe institucioneve të huadhënies. Për shkak të kostove të monitorimit, kreditimi direkt është zakonisht i papërshtatshëm për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme. Prandaj IFC i financon prodhuesit e vegjël bujqësorë dhe agrobizneset përmes institucioneve ekzistuese lokale të huadhënies. Megjithatë, programet e zhvillimit të institucioneve huadhënëse që nxisin dhënien e kredive për prodhuesit e vegjël bujqësorë dhe agrobizneset, kanë pasur sukses të kufizuar.

Strategji të ndryshme janë përdorur për ta rritur dhënien e kredive prodhuesve të vegjël duke përfshirë detyrim nga qeveria për përqindje të portfolios së kredive, bankat e specializuara shtetërore, subvencionet e normave të interesit dhe mekanizmat për ndarjen e rrezikut. Në përgjithësi, këto strategji nuk kanë qenë të suksesshme. Pikëpamja e përbashkët është se dhënia e kredive prodhuesve të vegjël bujqësorë është shumë me rrezik. Megjithatë, huadhënësit që përdorin instrumente adekuate të vlerësimit të rrezikut kanë funksionuar me sukses dhe kanë përparuar në këtë sektor. Për më tepër, kreditë joperformuese (NPL) në këtë sektor nuk janë më të larta se në sektorët e tjerë. Kështu, dhënia e kredive prodhuesve bujqësorë dhe agrobizneseve është një mundësi biznesi dhe jo një përgjigje sociale apo qeveritare ndaj mungesës së ushqimit dhe varfërisë rurale. Sidoqoftë, ky sektor ka nevojë që huadhënësit të përdorin sistemet e duhura të vlerësimit të rrezikut, ta kuptojnë plotësisht sektorin dhe të përdorin mjete të fuqishme të menaxhimit të rrezikut.

Programet e IFC-së duhet të përdorin disa metoda për ta ulur rrezikun, për ta rritur potencialin për fitim dhe për t'i inkurajuar institucionet financiare që të japin kredi për agrobizneset dhe fermerët. Përpjekjet për të rritur dhënien e kredive për prodhuesit e vegjël bujqësorë do të jenë të suksesshme vetëm nëse u qasemi nga perspektiva e institucioneve financiare.

4.2. Përvetësimi i teknologjisë

Në përgjithësi, teknologjitë e reja të prodhimit bujqësor i rritin të ardhurat mesatarisht. Megjithatë, në përdorimin e teknologjive të reja shpesh duhet të mësohet shumë, gjë që mund ta rrisë ndryshueshmërinë e fitimeve dhe probabilitetin e fitimit më të ulët. Figura 2 paraqet shpërndarjen e kthimeve nga një teknologji e vjetër me mesataren prej \bar{X}_n dhe variancë prej σ_n^2 . Një teknologji e re mund të ketë mesatare më të lartë, si dhe variancë më të lartë σ_n^2 . Prandaj, mesatarisht, futja në përdorim e teknologjisë së re do të jetë e dobishme për prodhuesit, por varianca më e madha mund ta pengojë përvetësimin e saj. Për shembull, nëse kthimi nën njëzet e pesë konsiderohet si katastrofik (p.sh., duhet të iniciohet falimentimi ose ka si rezultat mungesën e ushqimit), atëherë nuk ka shumë gjasa që teknologjia e re të përvetësohet. Sidoqoftë, sigurimet bujqësore mund ta eliminojnë vlerën ekstreme më të ulët të distribucionit të teknologjisë së re duke ruajtur

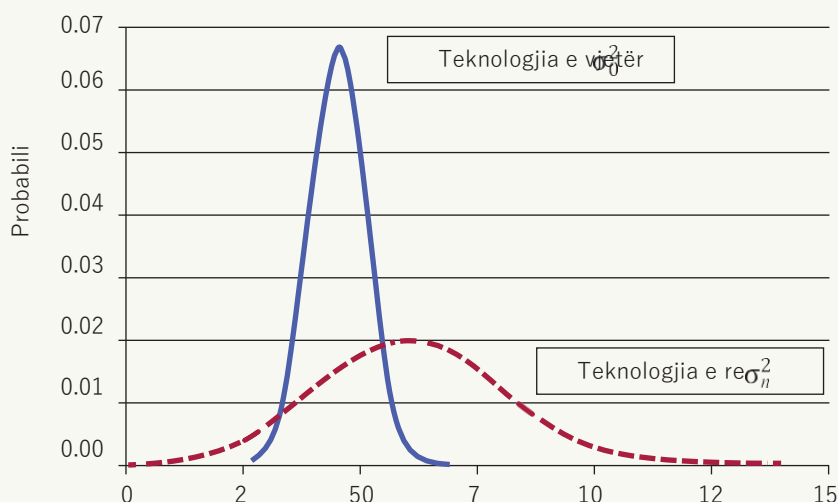

Figura 2. Mesatarja dhe varianca rrisin përvetësimin e teknologjisë
Figura 2. Mesatarja dhe varianca rrisin përvetësimin e

4.3. Krahasimet e portfolios

Është udhëzuese të paraqitet formalisht një pasqyrë matematikore e marrëdhënieve ndërmjet primeve të rrezikut të normës së interesit (shikohet rreziku i çmimeve nga aspekti kreditor) dhe pagesat e pritura të kompensimit (shikohet rreziku i çmimeve nga aspekti i sigurimeve). Nga aspekti kreditor, rreziku vlerësohet me rritjen e normave të interesit të borxhit me një prim të lidhur me rrezikun. Nga aspekti i sigurimeve, primet e sigurimit paguhen bazuar në pagesat e pritura të kompensimit. Se deri në çfarë shkalle primet e rrezikut të normës së interesit mund të zvogëlohen nga mbulimi i sigurimeve përshkruan efikasitetin, ose përsosjen e sigurimit në uljen e rrezikut të mospagesës së kredisë.

4.3.1. Aspekti kreditor

Duke përdorur simbolin e mëposhtëm:

L = shuma e kredisë në fillim të periudhës

r = norma e interesit pa rrezik

v = norma e primit të rrezikut të normës së interesit

$v + r$ = norma kontraktore e interesit

P = pagesa totale e kredisë në fund të periudhës = $L(1+r+v)$

x = fondet në dispozicion për pagesën e interesit të kredisë me funksion të densitetit të probabilitetit (pdf) prej $f[x]$ dhe funksion kumulativ të densitetit (cdf) ose $F[x]$,

supozohet neutraliteti i rrezikut dhe model me një periudhë të vetme. Atëherë,

$$L(1+r) = \int_{-\infty}^P xf[x]dx + \int_P^{\infty} Pf[x]dx$$

Ana e djathtë e ekuacionit është pagesa e pritur e kredisë, e cila përfshin pagesat e principalit dhe pagesën e interesit pa rrezik. Termi i parë në anën e djathtë përfaqëson pagesën nëse fondet janë të pamjaftueshme (pamundësia për pagesë) dhe termi i dytë është pagesa nëse ekzistojnë fonde të mjaftueshme (pagesa e plotë). Kjo mund të rishkruhet si:

$$\begin{aligned} L(1+r) &= E[x/x < P]F[P] + P(1-F[P]) \\ &= P - (P - E[x/x < P])F[P] \end{aligned}$$

$$P - L(1+r) = (P - E[x/x < P])F[P]$$

$$vL = (P - E[x/x < P])F[P]$$

Vini re se vL është primi i rrezikut që kompenson huadhënësin për situatat në të cilat nuk mund të bëhet pagesa e plotë e borxhit (d.m.th., kur $x < P$). $F[P]$ është probabiliteti i mospagesës (PD) dhe $P - E[x/x < P]$ është humbja në rast të mospagesës (LGD).

4.3.2. Aspekti i sigurimeve.

Duke përdorur simbolin e mëposhtëm:

z = variabla e siguruar me pdf prej $g[z]$ dhe me cdf prej $G[z]$

$E[I]$ = kompensimi i pritur

t = aktivizuesi i kompensimit

atëherë:

$$\begin{aligned} E[I] &= \int_{-\infty}^t (t-z)g[z]dz \\ &= \int_{-\infty}^t tg[z]dz - \int_{-\infty}^t zg[z]dz \\ &= tG[t] - E[z/z < t]G[t] \\ &= (t - E[z/z < t])G[t] \end{aligned}$$

Vini re që $t - E[z/z < t]$ është intensiteti i sigurimit dhe $G[t]$ është shpeshësia e kompensimeve.

4.3.3. Krahasimi i aspekteve kreditore dhe të sigurimeve. Humbja në rast mospagese (LGD) në aspektin kreditor është analoge me intensitetin në aspektin e sigurimeve. Për më tepër, probabiliteti i mospagesës në aspektin kreditor është identik me shpeshësinë në aspektin e sigurimeve. Simetria ndërmjet dy aspekteve nuk është për t'u habitur. Produkti i përsosur i sigurimit do të kishte si rezultat $t = P$, $z = x$, dhe $f(x) = g(z)$. Rrjedhimisht, pagesa e kompensimit do ta balanconte në mënyrë të përsosur çdo mungesë të pagesës së kredisë në mënyrë që, edhe kur $x < P$, kompensimi i sigurimit e mbulon përsosmërisht mungesën e pagesave që pagesa e kredisë të mund të bëhet gjithmonë në tërësi.

Në një mjedis neutral ndaj rrezikut, pa kosto të transaksionit dhe me sigurim perfekt, rreziqet janë të njëjta pa marrë parasysh a janë të përfshira në primet e sigurimit apo në normat e interesit. Sidoqoftë, sigurimi nuk është kurrë i përsosur për shumë arsye. Prandaj, sigurimi i kompenson vetëm pjesërisht mungesat e pagesave të kredisë. Është gjithashtu e mundur që kompensimet e sigurimeve të paguhen edhe nëse nuk ka mungesa në pagesën e kredisë.

4.4. Shembuj të kredive dhe sigurimeve

Konceptet teorike të përmendura më lart japin një ilustrim matematikor të dallimeve dhe ngjashmërive të përdorimit të tregjeve të kredive dhe ato të sigurimeve për ta menaxhuar rrezikun. Metodët e tregut të kredive i shtojnë primet e rrezikut në normat e interesit të ngarkuara në financimin e borxhit. Këto norma interesi mund të zvogëlohen nëse sigurimi përdoret si mjet i menaxhimit të rrezikut. Shembujt numerikë në vijim janë paraqitur për t'i ilustruar më tej këto balancime.

4.4.1. Metoda e kredisë pa sigurim. Tabela 1 paraqet një shembull të simuluar të efekteve të rrezikut mbi normat e interesit duke përdorur njëzet vjet të të dhënave hipotetike. Ky shembull është paraqitur vetëm për ilustrim; më shumë të dhëna do të ishin të nevojshme për vlerësim real. Shembulli shqyrton ndryshueshmërinë në rendimentin e grurit për një periudhë njëzetvjeçare. Rendimentet ndryshojnë nga 10 deri në 45 bushel/akër (njësi e sipërfaqes) gjatë kësaj periudhe, dhe rendimenti mesatar është 30 bushel/akër. Çmimet e produktit arrijnë mesatarisht 6.00\$/ bushel gjatë periudhës, por ndryshojnë nga çmimi i ulët prej 3.20 \$/ bushel deri në atë të lartë prej 7.70 \$ / bushel. Të ardhurat për akër janë llogaritur duke shumëzuar rendimentet për akër me çmimet e bushelit (njësi matëse) në çdo vit. Kostot e ndryshueshme mesatare për akër janë 120 \$ /akër dhe gjithashtu paraqesin disa ndryshime. Shpenzimet në çdo vit përfshijnë shpenzime të ndryshueshme të prodhimit si dhe shpenzimet e interesit për një kredi operative për të blerë faktorë të prodhimit duke përdorur normën e interesit pa rrezik.

Kthimet neto për mesataren e akrave llogariten duke zbritur kostot për akër nga të ardhurat për akër. Kthimet neto për akër përfaqësojnë kthimet mbi kostot e prodhimit variabil dhe përdoren për kthimin e kredisë. Kthimi neto i pamjaftueshëm mund të ketë si rezultat mospagesën e kredisë. Neto kthimet mesatarisht janë 60.14\$ gjatë periudhës kohore, por ndryshojnë nga të ulëta prej - 42.12 \$/akër deri te e larta prej 207.60\$/akër. Kolona përfundimtare e tabelës tregon se 6.63 \$/akër është primi i kërkuar i rrezikut që do të duhej të shtohet në shpenzimet e interesit për ta kompensuar huadhënësin për rrezikun e marrë përsipër. Primi i rrezikut është përcaktuar duke kërkuar vlerën që ka bërë që mesatarja e kolonës përfundimtare të jetë e barabartë me zero. Duke supozuar një normë të interesit pa rrezik prej 5% mbi shpenzimet mesatare operative prej 120 \$/akër ose një kredi të asaj madhësie, shpenzimet e interesit pa rrezik për akër janë gjithsej 6.00 \$/akër, që është përfshirë si kosto. Prandaj, shpenzimet totale të interesit janë 12.63 \$/akër ose 10.5%. Prandaj, norma e interesit e nevojshme për t'i kompensuar rreziqet e prodhimit dhe të marketingut duke përdorur tregjet e kredive do të ishte pak më shumë se dyfishi i normës pa rrezik.

Në pesë nga njëzet vitet, kthimet neto janë më pak se 6.63 \$/ akër, gjë që do të shkaktonte mospagesën e kredisë. Prandaj, probabiliteti i mospagesës është 0.25 ose 25%. Humbja mesatare në rast të mospagesës është 19.89 \$/akër. Kjo normë e lartë e simuluar e mospagesës nuk do të ishte e zakonshme në aktivitetet reale. Për shembull, normat e mospagesës së kredive bujqësore në SHBA mesatarisht janë më pak se 2%. Megjithatë, normat e mospagesës janë më të larta në ekonomitë bujqësore në zhvillim.

Viti	Rendimenti (bu/akër)	Çmimi (\$/bu)	Të ardhurat (\$/akër)	Kostot (\$/akër)	Kthimi neto (\$/akër)	Interesi ndëshku es ose pagesa e rrezikut (\$/akër)
1	26	5.20	135.20	101.99	33.21	6.63
2	36	6.05	217.80	133.54	84.26	6.63
3	18	5.80	104.40	107.62	-3.22	-3.22
4	28	6.57	183.96	129.42	54.54	6.63
5	38	6.53	248.14	125.31	122.83	6.63
6	32	4.35	139.20	111.30	27.90	6.63
7	20	7.50	150.00	106.88	43.12	6.63
8	45	7.35	330.75	123.15	207.60	6.63
9	33	5.20	171.60	127.68	43.92	6.63
10	30	3.57	107.10	132.58	-25.48	-25.48
11	40	7.50	300.00	122.47	177.53	6.63
12	28	4.80	134.40	115.66	18.74	6.63
13	19	5.70	108.30	124.47	-16.17	-16.17
14	39	7.70	300.30	125.75	174.55	6.63
15	37	3.20	118.40	103.84	14.56	6.63
16	41	6.80	278.80	120.67	158.13	6.63
17	18	6.15	110.70	123.19	-12.49	-12.49
18	21	6.09	127.89	112.29	15.60	6.63
19	10	7.64	76.40	118.52	-42.12	-42.12
20	41	6.33	259.53	133.71	125.82	6.63
Mesatarja	30.00	6.00	180.14	120.00	60.14	0.00
Dev standard	9.80	1.31	79.04	9.87	75.42	13.59

4.4.2. Metoda kreditore me sigurim të rendimentit. Tabela 2 përsërit simulimin e mëparshëm hipotetik duke përdorur sigurimin e rendimentit. Supozohet një rendiment aktivizues prej 20 bushel/akër (mbulim 67%), i cili krijon kompensime në katër prej njëzet viteve. Gjatë periudhës njëzetvjeçare, kompensimet mesatare janë 4.50 \$/akër. Në mungesë të kostove të transaksionit, kjo do të ishte edhe primi i sigurimit me arsyeshmëri aktuariale. Prandaj, është zbritur nga kolona e kthimeve neto në secilin vit. Kolona e fundit e ilustron efektin e sigurimit të rendimentit në primet e rrezikut të normës së interesit. Primet e rrezikut të normës së interesit janë zvogëluar në 2.92 \$/akër, një zvogëlim prej më shumë se 50% në krahasim me shembullin në të cilin nuk kishte sigurim të kulturës bujqësore. Numri i viteve të mospagesës së kredisë është zvogëluar nga pesë në tre, dhe humbja mesatare në rast mospagese është zvogëluar nga 19.89 \$/ akër në \$16.55/akër.

Viti	Rendimenti (bu/akër)	Çmimi (\$/bu)	Të ardhurat (\$/akër)	Kostot (\$/akër)	Kompensimi (\$/akër)	Kthimi neto (\$/akër)	Interesi ndëshkues ose pagesa e rrezikut (\$/akër)
1	26	5.20	135.20	101.99	0.00	28.71	2.92
2	36	6.05	217.80	133.54	0.00	79.76	2.92
3	18	5.80	104.40	107.62	12.00	4.28	2.92
4	28	6.57	183.96	129.42	0.00	50.04	2.92
5	38	6.53	248.14	125.31	0.00	118.33	2.92
6	32	4.35	139.20	111.30	0.00	23.40	2.92
7	20	7.50	150.00	106.88	0.00	38.62	2.92
8	45	7.35	330.75	123.15	0.00	203.10	2.92
9	33	5.20	171.60	127.68	0.00	39.42	2.92
10	30	3.57	107.10	132.58	0.00	-29.98	-29.98
11	40	7.50	300.00	122.47	0.00	173.03	2.92
12	28	4.80	134.40	115.66	0.00	14.24	2.92
13	19	5.70	108.30	124.47	6.00	-14.67	-14.67
14	39	7.70	300.30	125.75	0.00	170.05	2.92

15	37	3.20	118.40	103.84	0.00	10.06	2.92
16	41	6.80	278.80	120.67	0.00	153.63	2.92
17	18	6.15	110.70	123.19	12.00	-4.99	-4.99
18	21	6.09	127.89	112.29	0.00	11.10	2.92
19	10	7.64	76.40	118.52	60.00	13.38	2.92
20	41	6.33	259.53	133.71	0.00	121.32	2.92
Mesata rja	30.00	6.00	180.14	120.00	4.50	60.14	0.00
Dev standar d	9.80	1.31	79.04	9.87	13.61	70.76	8.22

4.4.3. Metoda kreditore me sigurim të çmimit. Tabela 3 përsërit simulimin fillestar hipotetik por e përfshin sigurimin e çmimit. Supozohet një çmim aktivizues prej \$4/bushel (mbulim 67%), i cili krijon kompensime në dy prej njëzet viteve. Gjatë periudhës njëzetvjeçare, kompensimet mesatare janë 1.85 \$/akër, që është primi i sigurimit të rrezikut të pastër. Kolona e fundit e ilustron efektin e sigurimit të çmimit në primet e rrezikut të normës së interesit. Primet e rrezikut të normës së interesit janë ulur nga 6.63 \$/akër në 6.39 \$/ akër. Primi i rrezikut është shumë më i lartë se varianti i sigurimit të rendimenteve, duke treguar se burimi kryesor i rrezikut është ndryshueshmëria e rendimenteve. Probabiliteti i mospagesës është 25% dhe humbja mesatare në rast mospagese është 19.17\$/akër.

Viti	Rendimenti (bu/akër)	Çmimi (\$/bu)	Të ardhurat (\$/akër)	Kostot (\$/akër)	Kompensimi (\$/akër)	Kthimi neto (\$/akër)	Interesi ndëshkues ose pagesa e rrezikut (\$/akër)
1	26	5.20	135.20	101.99	0.00	31.37	6.39
2	36	6.05	217.80	133.54	0.00	82.42	6.39
3	18	5.80	104.40	107.62	0.00	-5.07	-5.07
4	28	6.57	183.96	129.42	0.00	52.70	6.39
5	38	6.53	248.14	125.31	0.00	120.99	6.39
6	32	4.35	139.20	111.30	0.00	26.06	6.39
7	20	7.50	150.00	106.88	0.00	41.28	6.39
8	45	7.35	330.75	123.15	0.00	205.76	6.39
9	33	5.20	171.60	127.68	0.00	42.08	6.39
10	30	3.57	107.10	132.58	12.90	-14.43	-14.43
11	40	7.50	300.00	122.47	0.00	175.69	6.39
12	28	4.80	134.40	115.66	0.00	16.90	6.39
13	19	5.70	108.30	124.47	0.00	-18.02	-18.02
14	39	7.70	300.30	125.75	0.00	172.71	6.39
15	37	3.20	118.40	103.84	24.00	36.72	6.39
16	41	6.80	278.80	120.67	0.00	156.29	6.39
17	18	6.15	110.70	123.19	0.00	-14.34	-14.34
18	21	6.09	127.89	112.29	0.00	13.76	6.39
19	10	7.64	76.40	118.52	0.00	-43.97	-43.97
20	41	6.33	259.53	133.71	0.00	123.98	6.39
Mesatarja	30.00	6.00	180.14	120.00	1.85	60.14	0.00
Dev standard	9.80	1.31	79.04	9.87	5.96	74.11	13.20

4.4.4. Metoda kreditore me sigurim të të ardhurave. Tabela 4 përsërit simulimin fillestar hipotetik duke përdorur sigurimin e të ardhurave. Duke pasur parasysh se ndryshueshmëria e rendimenteve dhe çmimeve janë të siguruara me sigurim të të ardhurave, duhet të pritët të gjenden ulje të tjera në primet e rrezikut të normës së interesit të lidhura me kredinë, në lidhje me sigurimin vetëm kundër rezultateve negative të rendimentit ose të çmimeve. Supozohen të ardhura aktivizuese prej \$120/akër (mbulim 67%), i cili krijon kompensime në gjashtë prej njëzet viteve (30% të kohës). Gjatë periudhës njëzetvjeçare, kompensimet mesatare janë \$4.74/akër. Kolona e fundit e ilustron efektin e sigurimit të të ardhurave në primet e rrezikut të normës së interesit. Primet e rrezikut të normës së interesit janë ulur në 2.36\$/akër që është pak më pak se ato të gjeneruara nga sigurimi i rendimentit. Probabiliteti i mospagesës është 20% me humbje mesatare në rast mospagese prej 9.43\$/akër.

Viti	Rendimenti (bu/akër)	Çmimi (\$/bu)	Të ardhurat (\$/akër)	Kostot (\$/akër)	Kompensimi (\$/akër)	Kthimi neto (\$/akër)	Interesi ndëshkues ose pagesa e rrezikut (\$/akër)
1	26	5.20	135.20	101.99	0.00	28.48	2.36
2	36	6.05	217.80	133.54	0.00	79.53	2.36
3	18	5.80	104.40	107.62	15.60	7.64	2.36
4	28	6.57	183.96	129.42	0.00	49.81	2.36
5	38	6.53	248.14	125.31	0.00	118.10	2.36
6	32	4.35	139.20	111.30	0.00	23.17	2.36
7	20	7.50	150.00	106.88	0.00	38.39	2.36
8	45	7.35	330.75	123.15	0.00	202.87	2.36
9	33	5.20	171.60	127.68	0.00	39.19	2.36
10	30	3.57	107.10	132.58	12.90	-17.32	-17.32
11	40	7.50	300.00	122.47	0.00	172.80	2.36
12	28	4.80	134.40	115.66	0.00	14.01	2.36
13	19	5.70	108.30	124.47	11.70	-9.21	-9.21

14	39	7.70	300.30	125.75	0.00	169.82	2.36
15	37	3.20	118.40	103.84	1.60	11.43	2.36
16	41	6.80	278.80	120.67	0.00	153.40	2.36
17	18	6.15	110.70	123.19	9.30	-7.93	-7.93
18	21	6.09	127.89	112.29	0.00	10.87	2.36
19	10	7.64	76.40	118.52	43.60	-3.26	-3.26
20	41	6.33	259.53	133.71	0.00	121.09	2.36
Mesatarja	30.00	6.00	180.14	120.00	4.74	60.14	0.00
Devstandard	9.80	1.31	79.04	9,87	10.48	70.25	5.37

4.4.5. Metoda e kredive me sigurim të mospagesës së kredisë (CDI). Tabela 5 përsërit simulimin fillestar hipotetik duke përdorur sigurimin e mospagesës së kredisë (profitit). Në këtë rast, primi është 6.63\$ /akër, që përfaqëson primin e sigurimit të domosdoshëm për ta shmangur mospagesën në çdo vit. Prandaj, kthimet neto janë zvogëluar për këtë vlerë. Ky është pikërisht primi i rrezikut i kërkuar nga huadhënësit për të dhënë kredi në mungesë të sigurimit bujqësor. Tabela tregon se kompensimet e sigurimit aktivizohen në pesë nga njëzet vite. Mesatarja e këtyre kompensimeve për periudhën njëzetvjeçare është 6.63\$ /akër (primi i rrezikut që u nevojitet huadhënësve në mungesë të sigurimit). Përdorimi i rezultateve të CDI-së ka si rezultat që të mos ketë vite të mospagesës së kredisë, sepse këto janë ndodhitë që aktivizojnë kompensimin e sigurimeve.

Viti	Rendimenti (bu/akër)	Çmimi (\$/bu)	Të ardhurat (\$/akër)	Kostot (\$/akër)	Kompensimi (\$/akër)	Kthimi neto (\$/akër)	Interesi ndëshkues ose pagesa e rrezikut (\$/akër)
1	26	5.20	135.20	101.99	0.00	26.58	0.00
2	36	6.05	217.80	133.54	0.00	77.63	0.00
3	18	5.80	104.40	107.62	9.85	0.00	0.00
4	28	6.57	183.96	129.42	0.00	47.91	0.00
5	38	6.53	248.14	125.31	0.00	116.20	0.00
6	32	4.35	139.20	111.30	0.00	21.27	0.00
7	20	7.50	150.00	106.88	0.00	36.49	0.00
8	45	7.35	330.75	123.15	0.00	200.97	0.00
9	33	5.20	171.60	127.68	0.00	37.29	0.00
10	30	3.57	107.10	132.58	32.11	0.00	0.00
11	40	7.50	300.00	122.47	0.00	170.90	0.00
12	28	4.80	134.40	115.66	0.00	12.11	0.00
13	19	5.70	108.30	124.47	22.80	0.00	0.00
14	39	7.70	300.30	125.75	0.00	167.92	0.00
15	37	3.20	118.40	103.84	0.00	7.93	0.00
16	41	6.80	278.80	120.67	0.00	151.50	0.00
17	18	6.15	110.70	123.19	19.12	0.00	0.00
18	21	6.09	127.89	112.29	0.00	8.97	0.00
19	10	7.64	76.40	118.52	48.75	0.00	0.00
20	41	6.33	259.53	133.71	0.00	119.19	0.00
Mesatarja	30.00	6.00	180.14	120.00	6.63	60.14	0.00
Devstandard	9.80	1.31	79.04	9.87	13.59	68.29	0.00

4.4.6. Përmbledhje e shembujve të aspekteve të kredive dhe sigurimeve. Tabela 6 jep një përmbledhje të elementeve thelbësore të krahasimeve ndërmjet kredive dhe sigurimeve si një mjet për vendosjen e çmimit të rrezikut. Tabela na ndihmon ta kuptojmë përsosmërinë e regjimeve të ndryshme të

sigurimeve. Sigurimi i mospagesës së kredisë është i përsosur, pasi që nuk përfshihet primi i rrezikut në normat e interesit kur përdoret sigurimi i mospagesës së kredisë. Produktet e tjera të sigurimit janë nuk janë plotësisht të përsosura, sepse ato kanë si rezultat primin e rrezikut të interesit dhe mospagesë periodike. Për sa i përket probabilitetit të mospagesës dhe humbjes në rast të mospagesës, sigurimi i rendimenteve ka probabilitet më të ulët të mospagesës, humbje në rast të mospagesës, dhe primin e rrezikut të interesit sesa sigurimi i çmimeve, por ka prim më të lartë të sigurimit. Është interesante që, sigurimi i të ardhurave ka probabilitet më të lartë të mospagesës dhe prim sigurimi sesa sigurimi i rendimentit, por ka konsiderueshëm më pak humbje në rast të mospagesës dhe prim të rrezikut të interesit pak më të ulët.

Sigurimi	Probabiliteti i mospagesës së kredisë	Humbja mesatare në rast mospagese (\$/akër)	Primi i rrezikut të interesit (\$/akër)	Primi i sigurimit (\$/akër)
Asnjë	0.25	19.89	6.63	0.0
Rendimenti	0.15	16.55	2.92	4.50
Çmimi	0.25	19.17	6.39	1.85
Të ardhura	0.20	9.44	2.36	4.74
CDI	0	0	0	6.63

Në të dhënat e shembullit, koeficienti i variacionit të rendimentit (0.33) është më i lartë se ai i çmimit (0.22) dhe më i ulët se sa për të ardhurat (0.44). Këto marrëdhënie janë tipike për të dhënat e kulturave bujqësore. Për shkak se koeficienti i variacionit është më i lartë për rendimentet sesa për çmimet, primi i rrezikut të normës së interesit është më i vogël kur përdoret sigurimi i rendimentit. Ngjashëm, sigurimi i të ardhurave ul nivelin e primeve të rrezikut të normës së interesit më shumë se sigurimi i rendimenteve dhe çmimeve, sepse koeficienti i tij i variacionit është më i madh se ai i rendimentit dhe çmimit.

Tabelat 5 dhe 6 ilustrojnë se CDI është formë e përsosur e sigurimit. Sidoqoftë, ka pengesa substanciale që e kufizojnë përdorimin e tij. Zakonisht, siguruesit dhe huadhënësit janë subjekte të ndara. Si rezultat, ka tendencë që konfliktet të lindin kur ndodhin mospagesat. Veçanërisht, vlerësimi i kostove të përdorura për ta përcaktuar disponueshmërinë e fondeve për shlyerjen e kredisë është shpesh kontrovers, sepse mbështetet në të dhënat e prodhuesit. Përveç kësaj, prodhuesit mund të mos kenë stimulim për të blerë inpute me koston më të ulët të mundshme. Monitorimi i këtyre mospërputhjeve shpesh është shumë i shtrenjtë.

Nga ana tjetër, produktet e tjera të sigurimit janë pak më pak të kushtueshme për t'u monitoruar, sepse janë zhvilluar procedura standarde për t'i përcaktuar rendimentet dhe për të marrë informacion mbi çmimet e tregut. Megjithatë, në vendet në zhvillim, tregjet e kontratave të ardhme dhe mekanizmat e raportimit të çmimeve shpesh nuk janë në dispozicion, gjë që e ul qëndrueshmërinë e produkteve të sigurimit të çmimeve dhe të ardhurave. Rrjedhimisht, produktet e rendimentit ose indeksit mund të jenë opsionet e vetme të sigurimit të kulturave bujqësore.

4.5. Aplikimet e kredive dhe sigurimeve bujqësore

Shumë fermerë që punojnë për ekzistencë në ekonomitë në zhvillim kanë qasje të kufizuara në kredi. Rrjedhimisht, ata shpesh heqin dorë nga marrja e vendimeve të investimit që do të rritnin mesatarisht të ardhurat e tyre neto. Investimet e tilla shpesh sjellin rrezik shtesë, pasiguri dhe faktorë të përvojës. Nëse mekanizmat e transferimit të rrezikut nuk janë në dispozicion ose nuk janë të besueshme, shumë prodhues marrin vendime racionale për të evituar investimet me rrezik (edhe pse profitabile) në fara, plehra dhe pajisje që e përmirësojnë rendimentin. Po kështu, mungesa e mjeteve të menaxhimit të rrezikut gjithashtu e zvogëlon gatishmërinë e huadhënësve për të dhënë kredi ose rrit normat e interesit për të pasqyruar më shumë rrezik. Mjetet e transferimit të rrezikut gjithashtu i inkurajojnë institucionet financiare dhe agrobizneset që të japin kredi për fermerët.

Marrëdhënia ndërmjet rrezikut, kredive dhe investimeve ka nxitur një shumëllojshmëri përpjekjesh për t'i lidhur sigurimet me qasjen në kredi. Shumë prej këtyre aktiviteteve përfshijnë produktet e sigurimit të indeksit si një mënyrë për ta zvogëluar rrezikun moral dhe kostot e monitorimit. Për shembull, Fondi Global për Sigurimin e Indeksit (një bashkëpunim i IFC/IBRD në kuadër të linjës së Produkteve Globale/Mikrofinanciare të Qasjes në Financa) ofron dy shembuj që e ilustrojnë sinergjinë ndërmjet kredive bujqësore dhe sigurimeve.

I pari përfshin programin MicroEnsure në Ruandë dhe i dyti është Fondacioni Syngenta për Bujqësi të

Qëndrueshme (SFSA)/Programi i Sigurimeve UAP në Kenia. Këto dy programe kanë ofruar sigurimin e indeksit për kreditë e përdorura për blerjen e faktorëve të prodhimit si farë dhe pleh për 63,400 prodhues të vegjël. Në vitin 2013, mbi 30,000 fermerë kanë mundur të hyjnë në kredi duke pasur qasje në shumën 5.5 milion dollarësh sepse kishin blerë produkte të sigurimit të indeksit. Përveç kësaj, anketat tregojnë se fermerët e siguruar rritën investimet në feramat e tyre më shumë se ata që nuk ishin të siguruar. Deri më sot, këto suksese janë krijuar pa subvencione të primit nga qeveritë.

4.5.1. MicroEnsure Ruanda. Në Ruandë, MicroEnsure përdor stacionet e motit dhe të dhënat satelitore për të hartuar dhe zbatuar produktet e indeksit të motit. Ky program përdor produkte të indeksit të motit për t'i zbutur thatësitat dhe reshjet e tepërta. Në dizajnin fillestar janë përdorur stacionet ekzistuese të motit për vlerësim dhe zbatim, por për shkak të cilësisë së ulët të të dhënave, ngarkesat e risigurimit i bënë këto produkte sigurimi të shtrenjta. Në vitin 2012, MicroEnsure zhvilloi një produkt të ri të indeksit bazuar në imazhet satelitore të evapotranspirimit, por procesi për iniciimin e aktivizuesve të kompensimit ka dalë të jetë i vështirë për t'iu shpjeguar fermerëve dhe palëve të tjera të interesuara. Rrjedhimisht, MicroEnsure investoi në stacione të reja të automatizuara të motit për të ofruar të dhëna për produktet e Indeksit në Ruandë. Deri më tani, mbi 7,000 prodhues kanë marrë pjesë në program.

4.5.2. SFSA/UAP Kenia. Programi SFSA/UAP gjithashtu përfshin të dhënat satelitore dhe të automatizuara të stacioneve të motit për të hartuar dhe zbatuar produktet e sigurimit të indeksit. Si rezultat, SFSA dhe UPA zhvilluan produkte që përfshijnë dy mbulime në vitin 2013: (1) mbulimin e indeksit të motit me bazë në stacion të motit, dhe (2) mbulimin e sipërfaqes së rendimentit bazuar në të dhënat e nivelit të qarkut. Komponenti i rendimentit të zonës siguron fermerët individualë kundër rendimenteve të korrjeve në nivel qarku nëse ato bien nën mesataret pesëvjeçare të qarkut. Përveç kësaj, mbulimi i indeksit të motit siguron mbrojtje nga rreziku i bazës rajonale. Në vitin 2013, SFSA/UAP, Fondi One Acre dhe Kompania e farës në Keni siguruan mbi 56,000 fermerë me produktin e kombinuar të sigurimit.

5.0. Kërkesat për një program të realizueshëm të sigurimeve

Duhet të ekzistojnë kushte të ndryshme sociale, kulturore, institucionale dhe qeveritare që tregjet e kredive bujqësore dhe produkteve të sigurimit të kulturave bujqësore të funksionojnë me sukses. Megjithatë, edhe kur plotësohen kushtet e nevojshme, faktorë të tjerë mund ta pengojnë funksionimin e tregjeve të kredive dhe sigurimeve. Për shembull, prodhuesit bujqësorë, ofruesit e sigurimeve, zyrtarët e kredive dhe rregullatorët qeveritarë duhet të jenë të përgatitur mirë në çështjet e sigurimit të rrezikut dhe kulturave bujqësore. Për më tepër, shumë veprime mund të shkaktojnë erozion të pjesëmarrjes.

5.1. Kërkesat sociale, kulturore, institucionale, dhe qeveritare

Koordinimi social i tregut kërkon rregulla të qarta dhe të zbatueshme sociale dhe institucione të fuqishme qeveritare. Veçanërisht, tregjet e kredive nuk mund të funksionojnë nëse nuk janë përcaktuar qartë të drejtat e pronës. Investimet private në investimet kapitale afatgjata pengohen nëse të drejtat pronësore nuk janë të përcaktuara mirë. Definicionet e qarta i mundësojnë investuesit ta menaxhojnë, kontrollojnë dhe ruajë vlerën e krijuar nga investimet kapitale. Si pasojë, qeveritë dhe normat kulturore duhet të përfshijnë rregulla konsistente të ligjit që janë të zbatueshme dhe transparente.

Përveç kësaj, tregjet kërkojnë shumë rregullore dhe institucione të konsistente dhe stabile për ta mbështetur aktivitetin e biznesit. Qeveritë duhet ta zbatojnë ligjin e kontratave, përfshirë marrëveshjet e sigurimeve, në mënyrë që kompensimet të paguhen në tërësi dhe me kohë. Tregjet e sigurimeve do të dështojnë nëse kompanitë lëshuese nuk janë të detyruara të mbajnë rezerva të mjaftueshme për të paguar kompensimet që vijnë nga dështimi i kulturave bujqësore.

5.2. Edukimi dhe marketingu

Një element i rëndësishëm i sinergjive të sigurimit të kredive dhe kulturave bujqësore përfshin përpjekjet edukative. Në përgjithësi, shumica e këtyre përpjekjeve konsiderohen pjesë e marketingut të sigurimit të kulturave bujqësore, por marketingu i produkteve dhe programeve të sigurimit të kulturave bujqësore duhet të ketë nivel të lartë të edukimit të kuptueshëm. Prodhuesit, sigruerit, huadhënësit dhe rregullatorët qeveritarë duhet t'i kuptojnë të gjitha aspektet e programeve të sigurimit të kulturave bujqësore.

Programet edukative duhet ta tejkalojnë elementin e thjeshtë të ofrimit të informacionit. Pjesëmarrësit duhet ta kuptojnë qëllimin e produkteve të sigurimit të kulturave bujqësore dhe mekanizmave që lidhen me to. Për shembull, pjesëmarrësit duhet të edukohen për datat e regjistrimit, rreziqet e mbuluara, praktikat më të mira të menaxhimit, raportimin e humbjeve, kontrollin e cilësisë, rendimentet aktivizuese, nivelet e mbulimit, datat e lidhjes, llogaritjet e dëmshpërblimit, rrezikun dhe proceset e korrigjimit. Një edukim i tillë duhet të kryhet nga edukatorët e paanshëm, të ditur dhe me përvojë për të shmangur konfliktet e mundshme të interesit.

Përvojat amerikane dhe kanadeze sugjerojnë se prodhuesit kanë më shumë gjasa të vazhdojnë pjesëmarrjen në programet e sigurimit të kulturave bujqësore nëse ka programe edukative me cilësi të lartë. Fushatat e marketingut dhe reklamave duket të jenë relativisht joefikase

në zgjerimin e përhershëm të shitjeve dhe rritjen e pjesëmarrjes në raport me rritjen e kapitalit njerëzor përmes edukimit.

5.3. Erozioni i pjesëmarrjes

Programet e suksesshme të sigurimit të kulturave bujqësore duhet të jenë të përgatitura për të shmangur problemet e krijuara nga erozioni i pjesëmarrjes. Erozioni i pjesëmarrjes ndodh kur produktet e sigurimit të kulturave bujqësore janë vlerësuar në mënyrë jo të duhur nga aspekti i rrezikut.

Për shembull, supozoni se një produkt i sigurimit të kulturave bujqësore është blerë nga dhjetë prodhues, secili përballet me rrezik të ndryshëm të dështimit të kulturave bujqësore. Është e zakonshme që një produkt sigurimi të vlerësohet për nivelin mesatar të rrezikut për të dhjetë prodhuesit e jo në bazë të një prodhuesi specifik. Prandaj, gjysma e prodhuesve do të paguajnë norma primi që janë më të larta se niveli aktual i tyre i rrezikut. Këta prodhues nuk ka gjasa të marrin pjesë në program.

Nëse ata nuk marrin pjesë, atëherë produkti është vlerësuar në mënyrë jo të duhur. Për shkak se prodhuesit e mbetur kanë rrezik më të lartë në raport me normën e caktuar, produkti nuk do të jetë i arsyeshëm nga ana aktuariale. Prandaj, eventualisht duhet të ri-vlerësohet, dhe primet do të rriten. Megjithatë, kjo do ta përkeqësojë problemin, pasi ata prodhues me rrezikun më të ulët që mbeten në grup gjithashtu do të zgjedhin të mos e blejnë produktin. Përfundimisht, pjesëmarrja do të jetë e ulët dhe programi nuk do të jetë i suksesshëm.

Erozioni i pjesëmarrjes mund të përmirësohet duke grumbulluar prodhuesit të cilët kanë rreziqe të ngjashme në mënyrë që normat ta pasqyrojnë më mirë rrezikun individual të prodhuesit dhe ta zvogëlojnë ndryshueshmërinë e rrezikut brenda secilit grup. Faktorë të ndryshëm përdoren për të grupuar prodhuesit, duke përfshirë rendimentin e pritur, rajonet, kulturat bujqësore dhe praktikat e prodhimit. Megjithatë, nëse këto variabla nuk i ndajnë mjaft prodhuesit me variabilitet të ndryshëm të rendimenteve, atëherë karakteristikat e tjera diferencuese duhet të përdoren për ta ruajtur qëndrueshmërinë e programit.

6.0. Kufizimet në kreditë bujqësore dhe sigurimet bujqësore

Përveç se kërkojnë kushte të ndryshme sociale, kulturore, institucionale dhe qeveritare për sukses, programet e sigurimeve bujqësore do të dështojnë nëse nuk i trajtojnë në mënyrë efektive mashtrimet e sigurimeve me kohë dhe në mënyrë konsistente. Programet e sigurimeve duhet të përfshijnë metodologji të zbulimit të mashtrimit të përcaktuara mirë (dhe të publikuara mirë).

6.1. Burimet e aktiviteteve mashtruese

Një sërë aktiviteteve mashtruese mund të ndodhin në programet e sigurimeve bujqësore. Mashtrimi mund të kryhet jo vetëm nga prodhuesit bujqësorë, por edhe nga siguruesit, agjentët e sigurimeve, rregulluesit e kulturave bujqësore dhe rregullatorët. Shumica e rasteve të mashtrimit kërkojnë bashkëpunim të dy ose më shumë prej këtyre pjesëmarrësve.

Aktivitetet mashtruese të prodhuesve mund të vijnë nga rreziku moral duke mos i përmbajtur praktikave më të mira të menaxhimit. Përveç kësaj, prodhuesit mund të raportojnë më pak rendiment ose ta lëvizin një pjesë të një kulture bujqësore nga një parcelë e siguruar (kontrata) në një tjetër. Ky "ndërrim i rendimentit" mund të ndodhë brenda fermave të vetme ose ndërmjet pronarëve të fermave. Ndërrimi i rendimentit ka si rezultat pagesat e kompensimeve në ato akra për të cilat bimët e korrura janë lëvizur ose nën-raportuar.

Agjentët e sigurimeve dhe lëshuesit e sigurimeve mund të kryejnë mashtrime duke raportuar më pak rendimente, duke llogaritur gabimisht kompensimet, ose duke mos lëshuar subvencionet që duhet të transferohen tek prodhuesit. Veprime të tilla shpesh kërkojnë pjesëmarrjen e rregullatorëve të sigurimeve, rregulluesve të kulturave bujqësore, ose të dyjave.

6.2. Zbulimi i mashtrimit

Programet e sigurimit të kulturave bujqësore duhet t'i identifikojnë me sigëlësi dhe vazhdimisht aktivitetet mashtruese. Kur zbulohen, pasojat serioze duhet të zbatohen menjëherë.

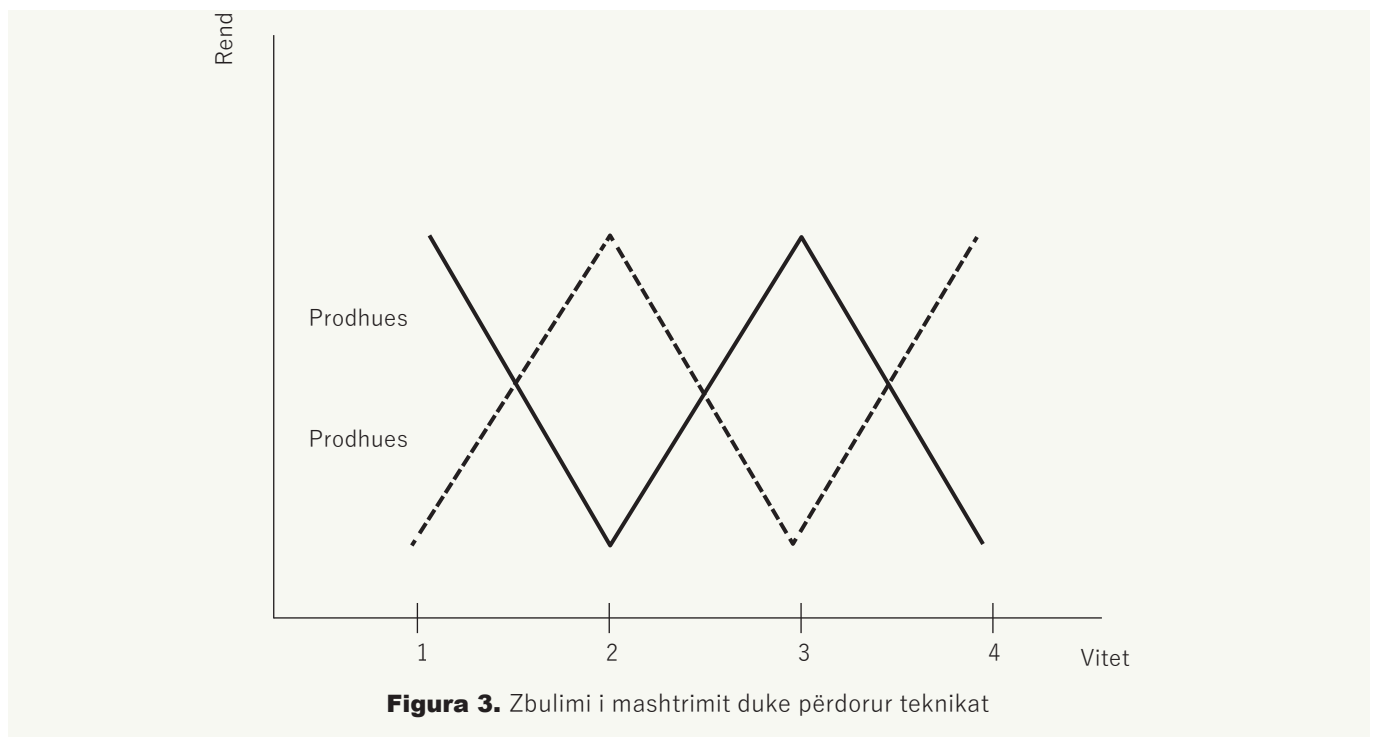
Zbulimi i mashtrimit fillon duke siguruar që pronësia e kulturës bujqësore, titujt e pronësisë dhe dokumentet e kontratës të mbahen me saktësi. Kjo duhet të fillojë me pikën e kontaktit të parë ndërmjet agjentëve lëshues dhe prodhuesve. Përveç kësaj, ky dokumentacion duhet të respektojë formularët dhe procedurat e standardizuara për t'i mbrojtur kushtet e dhënies së sigurimit. Vëmendje e veçantë duhet t'u kushtohet prodhuesve që janë të lidhur me njëri-tjetrin.

Për shkak se mashtrimi shpesh përfshin bashkëpunimin e rregulluesve të kulturave bujqësore, rezultatet e korigjimit duhet të krahasohen brenda rajonit dhe ndërmjet korigjuesve të ndryshëm. Duhet të përdoren korigjuesit alternativë për të kontrolluar në bazë rastësore rezultatet e korigjimit. Mashtrimi shpesh mund të zvogëlohet duke përdorur korigjues të pavarur dhe jo ata që i ofron kompania e sigurimit. Është veçanërisht e rëndësishme që të evitohen konfliktet e interesit ndërmjet agjentëve të sigurimeve dhe korigjuesve të kulturave bujqësore. Këto dy grupe duhet të veprojnë në mënyrë të pavarur.

Një shumëllojshmëri e teknikave të mbledhjes së të dhënave janë zhvilluar për ta zbuluar mashtrimin e sigurimit të kulturave bujqësore. Aktivitete të tilla duhet të ndodhin vazhdimisht dhe të përditësohen kur merren informata të reja. Për shembull, nxjerrja “nga miniera” e të dhënave mund të zbulojë rajone në të cilat humbjet e kulturave bujqësore janë jashtëzakonisht të mëdha dhe të identifikohen rastet kur një prodhues i vetëm ose një grup prodhuesish që pranojnë shërbime nga një korigjues i kulturave specifike bujqësore ose agjent i sigurimeve kanë humbje të kulturave bujqësore të cilat janë dukshëm ndryshe nga prodhuesit fqinjë. Agjentët e sigurimeve dhe korigjuesit mund të krahasohen ndërmjet rajoneve duke vlerësuar rezultatet e korigjimit të humbjeve.

Figura 3 e ilustron se si mund të zbulohen mashtrimet me algoritmet e nxjerrjes së të dhënave. Merrni parasysh dy prodhues (A dhe B) që janë fqinj. Në vitin 1, prodhuesi A ka raportuar rendiment relativisht të lartë të kulturës bujqësore, ndërsa prodhuesi B ka raportuar rendiment të ulët. Në vitin 2 ndodh e kundërta; prodhuesi A raporton rendiment të ulët dhe prodhuesi B raporton rendiment të lartë. Këto fenomene i përshtaten ndërrimit të rendimentit, në të cilin dy prodhuesit po bashkëpunojnë duke lëvizur disa nga prodhimet e tyre tek pala tjetër. Ata edhe i alternojnë vitet sa i përket raportimit më pak dhe më tepër, në mënyrë që secili ta marrë një pagesë të kompensimit çdo të dytin vit. Është e mundur që asnjëri prodhues nuk do të kishte marrë pagesë kompensimi në asnjë vit po t'i kishin raportuar siç duhet rendimentet e tyre. Skema të tilla kërkojnë edhe raportimin e rendimenteve pazakonshëm të larta në çdo të dytin vit nga një prodhues për të parandaluar rëniet e mëdha të aktivizuesve të kompensimit. Përndryshe, prodhuesi duhet të raportojë edhe rendimentet relativisht të ulëta në çdo të dytin vit për ta aktivizuar kompensimin. Prandaj, rendimentet e raportuara që janë më të larta ose më të ulëta se shumica e rezultateve të korrijeve rajonale ofrojnë një mënyrë tjetër për zbulimin e mashtrimit.

Faturat e shitjes së grurit shpesh përdoren për të monitoruar rendimentet. Nëse një prodhues e shet një kulturë të tërë dhe pastaj pretendon rendiment shumë të ulët, këto fatura duhet të balancohen nga një prodhues i dytë i cili duhet të raportojë rendiment shumë të lartë. Do të thotë, nëse rendimentet janë nën-raportuar nga një zonë e mbuluar me një kontratë, atëherë ato duhet të jenë mbi-raportuar në një tjetër. Kështu, aktivitetet ndërruese të rendimentit e rrisin edhe variancën e rendimenteve në krahasim me ata prodhues që nuk janë të përfshirë në skemat e ndërrimit të rendimenteve. Për më tepër, ata që janë të përfshirë në ndërrimin e rendimenteve do të kenë edhe rendimente të ulëta ose me korrelacion negativ. Nxjerrja e të dhënave mund të përdoret për të identifikuar mashtrimin në këto raste. Megjithatë, inspektimet individuale të individëve të dyshuar për ndërrimin e rendimentit zakonisht janë të nevojshme për t'i identifikuar pozitivisht këto mashtrime.

7.0. Përmbledhje

Prodhimi bujqësor ka shumë rreziqe, që në fund të fundit ndikojnë në suksesin financiar dhe qëndrueshmërinë e fermave bujqësore dhe të blegtorisë. Prodhimi bujqësor shpesh përputhet me rrezikun e lartë afatshkurtër kreditor për shkak të kombinimit të kostove të larta fikse, ndryshueshmërisë së motit dhe sëmundjeve dhe variacionit në pranimit në para të gatshme. Menaxhimi i rrezikut bujqësor është veçanërisht me rëndësi për prodhuesit bujqësorë në ekonomitë në zhvillim. Për shembull, trazirat sociale në shumë vende në zhvillim shpesh shoqërohen me prodhim dhe të ardhura të ulëta në bujqësi - sidomos për fermerët që varen nga puna e tyre për ekzistencë. Përveç kësaj, shumë shtete në zhvillim varen nga ekonomitë e shëndosha të fermave për të krijuar aktivitet ekonomik përmes eksporteve bujqësore. Për më tepër, emigrimi rural në zonat urbane, që rritet në vitet e prodhimit të ulët në ferma dhe të dështimit të bizneseve të fermave, përkeqëson shumë probleme sociale. Në fund, përderisa shumë zona rurale do të përfitonin nga përvetësimi i teknologjive moderne, në planin afatgjatë, nevojiten kohë dhe burime financiare për të mësuar dhe marrë në përdorim teknologjitë e reja. Ndryshueshmëria rezultuese e të ardhurave zvogëlon përdorimin e teknologjive të reja dhe me rrezik, edhe nëse këto teknologji do ta përmirësonin mirëqenien afatgjatë të prodhuesve dhe shoqërisë.

Situata e përsosur e menaxhimit të rrezikut ndodh kur një palë paguan një vlerë me arsyeshmëri aktuariale që i kompenson në mënyrë të përsosur efektet e ngjarjeve të padëshirueshme. Në planin afatgjatë kostot e transaksionit përfaqësojnë kostot e rrezikut kur ato përfshihen në sigurim ose në normat e interesit. Në praktikë, menaxhimi i përsosur i rrezikut është i paarritshëm për shkak të kostove të transaksionit, papërsosmërive të tregut, pasigurisë rreth ndodhjeve me rrezik, rrezikut moral, përzgjedhjes së pafavorshme, mashtrimit dhe aspekteve pragmatike të përshkrimit në kontratë të të gjitha rezultateve të mundshme të rrezikut.

Shpenzimet e fermës paraqesin dalje të parave të gatshme që në përgjithësi ndodhin gjatë vitit dhe (në pjesën më të madhe) para pranimit të parasë së gatshme. Hyrjet e parasë së gatshme zakonisht ndodhin shumë më rrallë dhe shpesh lidhen me sezonën e korrjes. Diferenca në kohën e hyrjeve dhe të daljeve të parave dhe sezonaliteti shpesh bëjnë që fermerët të përdorin linjat operative të kredisë për të plotësuar nevojat për para gjatë vitit. Përveç kësaj, për shkak se shumë pasuri të prodhimit bujqësorë kërkojnë shpenzime të mëdha fillestare që pritet të japin përfitime gjatë shumë viteve, financimi afatmesëm shpesh përdoret për blerjen e bagëtive, makinerisë dhe ndërtesave. Blerja e tokës bujqësore shpesh kërkon financim shtesë afatgjatë.

Në kohën kur paraqiten shumë shpenzime prodhimi, rezultatet e prodhimit dhe të tregut janë të pasigurta. Prandaj, rezultatet e dobëta të të korrave ose çmimet e ulëta të tregut mund të çojnë në pamundësi për pagesën e kredisë. Rreziku i pamundësisë së tillë për të paguar mund të përfshihet në normat e interesit për kreditë operative dhe afat-mesme dhe hipotekat. Përparësia e përfshirjes së primeve të rrezikut në normat e interesit (në vend të instrumenteve të tjera) është se kostot e transaksionit për ta bërë këtë zvogëlohen sepse përfshihen vetëm dy palë (një huamarrës dhe një huadhënës). Kostot e transferimit të rrezikut rriten kur përfshihen subjekte shtesë. Për shembull, një palë e tretë (p.sh., kompani sigurimi, firmë ndërmjetësimi) kërkon shumë informata rreth reziqeve të huamarrësit, duke rritur kostot totale të transaksionit.

Megjithatë, përfshirja e primeve të rrezikut në normat e interesit mund të paraqesë probleme.

Për shembull, normat e larta të interesit rrisin probabilitetin e mospagesës së kredisë dhe shpesh të ndërprerjes së një biznesi bujqësor. Kjo ka si rezultat konfiskimin e kolateralit, që kushton dhe është pengesë e madhe për individët dhe komunitetet. Në ekonomitë në zhvillim, dukuritë e tilla shpesh e përkeqësojnë migrimin e padëshirueshëm nga komunitetet rurale në ato urbane.

Në fund, normat e interesit të duhura sipas rrezikut në kreditë bujqësore me rrezik të lartë mund të tejkalojnë ligjet e kamatës në disa vende dhe të zvogëlojnë investimet në bujqësinë prodhuese.

Ofrimi dhe përdorimi i sigurimeve bujqësore zvogëlon rrezikun kreditor, ul normat e interesit, përmirëson kapacitetet e kthimit të borxhit, rrit disponueshmërinë e kredive dhe zvogëlon rrezikun financiar dhe afarist. Kostoja e sigurimit të kulturave bujqësore, megjithatë mund të jetë mjaft e lartë. Sigurimi i kulturave bujqësore ka kosto relativisht të larta të monitorimit dhe vlerësimit, duhet të merren parasysh ndryshueshmëria kohore dhe hapësinore e çmimit të mallrave, kërkon shuma të mëdha të të dhënave me cilësi të lartë për të vendosur norma të primit që janë të arsyeshme dhe në thelb i nënshtrohet rrezikut moral dhe problemeve të përzgjedhjes së pafavorshme.

Megjithatë, sigurimi bujqësor mund ta zvogëlojë rrezikun kreditor, ta rrisë kapacitetin e ripagimit të kredive dhe të zbusë rezultatet negative të motit dhe të çmimeve që lidhen me prodhimin bujqësor. Megjithëse programet e sigurimeve bujqësore janë të kushtueshme, ato mund ta përmirësojnë qasjen e prodhuesve në kredi, ta zvogëlojnë rrezikun e prodhimit, ta ulin probabilitetin e dështimit të biznesit bujqësor (falimentimin), ta sigurojnë një mekanizëm mbështetës për bujqësinë që përgjithësisht është i pëlqyeshëm për qeveritë dhe partnerët tregtarë, dhe të ulë stimulimet për migrimin rural në zona urbane.

Për shkak se sigurimi i kulturave bujqësore e ul rrezikun primar me të cilin përballen prodhuesit bujqësorë, prodhuesit kanë më shumë gjasa të investojnë në teknologji që kanë mundësi për të rritur kthimet e tyre mesatare me kalimin e kohës, edhe nëse mund të përkeqësohet ndryshueshmëria e këtyre kthimeve. Ulja e rrezikut gjithashtu u mundëson prodhuesve të specializohen në prodhimin e kulturave për të cilat ata kanë përparësi më së shumti në krahasim me të tjerët. Përdorimi i përparësive krahasuese mund ta rrisë prodhimin e produktit bujqësor për rajonet dhe shtetet e caktuara.

Në përgjithësi, objektivat e politikave publike të programeve të sigurimeve bujqësore përdoren për të zvogëluar ndryshueshmërinë vit pas viti të të ardhurave të bujqve individualë. Kur janë të suksesshme, ato zvogëlojnë rastet e humbjeve financiare katastrofike që shpesh kanë si rezultat falimentime në ferma. Sigurimi bujqësor mund të zvogëlojë edhe shpenzimet qeveritare duke kufizuar nevojën për programe të shtrenjta *ad hoc* të fatkeqësive.

Historikisht, furnizuesit e faktorëve të prodhimit kanë ofruar farë, kimikate, plehra, makineri, dhe faktorë të tjerë për bizneset e fermave në transaksione të thjeshta që përfshinin pagesën e plotë në kohën e dorëzimit. Edhe pse gjithmonë ka pasur disa përjashtime, furnizuesit e faktorëve të prodhimit nuk kanë ofruar në përgjithësi shërbime kreditore ose sigurime. Furnizuesit e faktorëve të prodhimit, megjithatë, gjithnjë e më shumë u japin kredi prodhuesve duke financuar shitjen e faktorëve të prodhimit bujqësor. Për më tepër, furnizuesit e faktorëve të prodhimit mund të jenë në pozitë edhe më të mirë për të ofruar sigurime për prodhuesit bujqësorë sesa siguruesit tradicionalë. Në disa raste, sigurimet bujqësore mund të mos jenë fokusi kryesor i kompanive të sigurimit. Huadhënësit dhe furnizuesit e tjerë të faktorëve të prodhimit mund të jenë më të aftë ta vlerësojnë potencialin për rrezik moral dhe përzgjedhjen e pafavorshme të lidhur me prodhuesit specifikë për shkak të njohurive që i kanë fituar përmes transaksioneve të përsëritura me klientët dhe përmes vrojtimeve në fermë. Njohuritë e tilla mund t'i zvogëlojnë kostot e transaksionit dhe monitorimit. Në fund, shumë huadhënës dhe furnizues të faktorëve të prodhimit kanë më shumë njohuri për bujqësinë e prodhimit dhe rreziqet që lidhen me të sesa siguruesit.

Edhe pse furnizuesit e faktorëve të prodhimit dhe huadhënësit mund të kenë njohuri më të mira për prodhuesit individualë bujqësorë sesa siguruesit, këta furnizues shpesh kanë interesa për të inkurajuar shitjet e faktorëve të prodhimit, financimeve dhe sigurimeve bujqësore. Konfliktet e konsiderueshme të interesit mund të paraqiten kur një furnizues i faktorëve të prodhimit përfiton nga shitja e një produkti i cili është i paketuar bashkë me sigurime. Përveç kësaj, shumë furnizues të faktorëve të prodhimit kanë stimulim për ta inkurajuar marrjen në përdorim të teknologjive të reja, veçanërisht nëse ato janë pronësore për nga natyra. Megjithatë, jo të gjitha teknologjitë e reja janë njësoj të vlefshme.

Pranimi i marrëdhënieve ndërmjet rrezikut, kredive dhe investimeve ka nxitur një shumëllojshmëri përpjekjesh për t'i lidhur sigurimet me qasjen në kredi. Shumë prej këtyre aktiviteteve përfshijnë produktet e sigurimit të indeksit si një mënyrë për ta zvogëluar rrezikun moral dhe kostot e monitorimit. Përveç kësaj, për kostot për njësi të shërbimit të kredisë rriten ndjeshëm ndërsa bie shuma e kredisë. Sigurimi bujqësor mund të zvogëlojë disa nga këto kosto.

kredive bujqësore dhe produkteve të sigurimit të kulturave bujqësore të funksionojnë me sukses. Edhe me ekzistencën e këtyre kushteve të domosdoshme, faktorë të tjerë mund të jenë pengesë që tregjet e kredive dhe sigurimeve të funksionojnë si duhet. Për shembull, prodhuesit bujqësorë, ofruesit e sigurimeve, zyrtarët e kredive dhe rregullatorët qeveritarë duhet të jenë të përgatitur mirë në çështjet e sigurimit të rrezikut dhe kulturave bujqësore. Një shumëllojshmëri veprimesh mund të shkaktojnë erozion të pjesëmarrjes.

Koordinimi social i tregut kërkon rregulla të qarta dhe të zbatueshme sociale dhe institucione të fuqishme qeveritare. Veçanërisht, tregjet e kredive nuk mund të funksionojnë dhe investimet private në investimet kapitale afatgjata pengohen nëse të drejtat e pronës nuk janë përcaktuar qartë. Definicionet e qarta i mundësojnë investuesit ta menaxhojnë, kontrollojnë dhe ruajnë vlerën e krijuar nga investimet kapitale. Si pasojë, qeveritë dhe normat kulturore duhet të përfshijnë rregulla konsistente të ligjit (duke përfshirë ligjin e kontratave) që janë të zbatueshme dhe transparente.

Një element i rëndësishëm i sinergjive të sigurimit të kredive dhe kulturave bujqësore përfshin përpjekjet edukative. Në përgjithësi, shumë prej këtyre përpjekjeve konsiderohen pjesë e marketingut të sigurimit të kulturave bujqësore, por marketingu i produkteve dhe programeve të sigurimit të kulturave bujqësore duhet të ketë shkallë të lartë të përpjekjeve të edukimit të kuptueshëm. Prodhuesit, siguresit, huadhënësit dhe rregullatorët qeveritarë duhet t'i kuptojnë të gjitha aspektet e programeve të sigurimit të kulturave bujqësore.

Programet e suksesshme të sigurimit të kulturave bujqësore duhet të jenë të përgatitura për të shmangur problemet e krijuara nga erozioni i pjesëmarrjes. Erozioni i pjesëmarrjes ndodh kur produktet e sigurimit të kulturave bujqësore janë vlerësuar në mënyrë jo të duhur nga aspekti i rrezikut. Përveç kësaj, një sërë aktiviteteve mashtruese mund të ndodhin në programet e sigurimeve bujqësore. Mashtrimi mund të kryhet jo vetëm nga prodhuesit bujqësorë, por edhe nga siguresit, agjentët e sigurimeve, rregulluesit e kulturave bujqësore dhe rregullatorët. Në fakt, shumica e rasteve të mashtrimit kërkojnë bashkëpunim të dy ose më shumë prej këtyre pjesëmarrësve. Programet e sigurimit të kulturave bujqësore duhet t'i identifikojnë me syçelësi dhe vazhdimisht aktivitetet mashtruese. Kur zbulohen, pasojat serioze duhet të zbatohen menjëherë.

Informatat e kontaktit:
International Finance Corporation
2121 P ennsylvania avenue, NY
Washington, DC 20433, USA
www.ifc.org

